

Kukuruzno proljeće

Što kad zadesi elementarna nepogoda?

Danska poljoprivredna iskustva

U posjeti njemačkom poljoprivredniku
Hermanu Haimlichu

Kupujmo domaće

Slovinci i Hrvati ratuju čvarcima

Citroen
Berlingo
Multispace

POLJOPRIVREDNI INSTITUT OSIJEK

Južno predgrađe 17, 31000 Osijek Tel. 031 501-606, 501-305

INFORMACIJE

NA TELEFONE:

veleprodaja-

J.predgrađe 17

Osijek

tel: 031/

501-305

501-606

maloprodaja-

J.predgrađe 17

Osijek

tel: 031/

501-305

501-606

Štovani poljodjelci,

I za ovu proizvodnu godinu Poljoprivredni institut Osijek je u suradnji sa svojim partnerima pripremio dostatne količine sjemena za proljetnu sjetvu.

Nadamo se da će kao i do sada naše sjeme opravdati Vaše povjerenje, jer je...

Hibridi kukuruza

OS 499

40 MK - 25 MK

I GRUPA

TVRTKO 303
DRAVA 404
OS 499
OSSK 596
OSSK 617

II GRUPA

OS 298 P
OS 430
OSSK 515
OSSK 602
OSSK 713

III GRUPA

OSSK 373
OSSK 444
OSSK 494
OSSK 552

OSSK 596

Jari ječam

JARAN
FRAN
MATEJ

Lucerna

OS 66
OS 88

Hibridi suncokreta

APOLON
FAVORIT

Jari stočni grašak

GOLD

Novo!

Sorte soje

KORANA-00
LUCIJA-00
KUNA-0
JULIJANA-0
ANICA-0

ZORA 0-1
VITA 0-1
IKA 0-1
PODRAVKA 0-1
TISA -1

**NAŠE SJEME+VAŠ IZBOR
=SIGURAN USPJEH!**

IMPRESSUM:

EU agro info

Časopis za prilagodbu hrvatske i bosanskohercegovačke poljoprivrede EU i Glasilo Agroekološkog društva

Osnivači:

Intersigma d.o.o.,
Agro ekološko društvo www.agro-eko.info, Agro klub

Izdavači:

EU Agro Hrvatska
agrohrvatska@gmail.com

Direktor:

Ivan Prašnjak, oecc

Glavni Urednik:

Damir Rukovanjski, dipl.ing.agr.
rukica@email.t-com.hr
tel/faks: 031 376407
0916050506, 0989503745

Zamjenik urednika:

Franc Sauer, euagroinfo@email.t-com.hr

Adresa uredništva

EU Agro Info, Osijek, Vijenac lipa 31
agrotehnika@email.t-com.hr
euagroinfo@email.t-com.hr

Izdavački savjet:

Werner Knopfhler, dipl.ing.agr.
Franz Sauer, Drago Sabolić, Jozephine Pfaff, Dražen Rukovanjski, dr.vet.med., Dunja Rukovanjski, dr.vet.med. Prof.dr.sc. Dragutin Bodakoš, dr.vet.med. Anto Kobaš, dipl.ing.agr., Boris Palinkaš, Vladimir Tribuljak, dipl.ing., Prof.dr.sc.Gordana Bukvić, Doc.dr.sc. Mirjana Brmež, Prof.dr.sc. Vlatka Rozman, Zoran Galić, dipl.oec., Marin Barić, dipl.ing.agr. Eugen Sauer, dipl.ing.agr., Damir Vorkapić, dipl.ing.agr. Zdravko Horvat, Igor Kovač, dipl.ing.agr. Zrinka Dželihodžić, dipl.ing.agr.

Marketing i prodaja

Intersigma d.o.o.
Ivan Prašnjak, oecc
+385 (0)91/5106-956
intersigma1@gmail.com
ivan.prasnjak@os.t-com.hr

Pretplata (tiskano izdanje) za Hrvatsku

6 brojeva 90 kuna, 12 brojeva 150 kuna

Jedinična cijena 15,00 kuna

Pretplata PDF izdanje 12 brojeva 100 kuna

Članovi Agroekološkog društva, Agro kluba i Hrvatske udruge za promicanje ruralnog turizma ne plaćaju posebno pretplatu nego ga dobivaju u sklopu članarine

Rukopise i fotografije na upit vraćamo.

Pretisak preporučan i dopušten uz naznaku "Iz EU Agro info".

Pravo korištenja tekstova i fotografija:

EU farmer ltd, i AGRO BIZNIS GmbH, te fotografija Iowa farmer today i Illinois farm news. Tekstovi su djela potpisanih novinara i autora i uredništvo ne odgovara za eventualne nastale greške i prouzročene štete. Tekstove osiguravaju članovi AGRO EKOLOŠKOG DRUŠTVA

Grafičko oblikovanje:

Geonet, Osijek

Naslovnica:

Miroslav Čondić Bijader

Tisak:

Grafika d.o.o. Osijek

IZMEĐ MEĐE

4 Gospodo dužnosnici čuvajte se uvlakača

MOZAIK

6 Novac za plaće osiguran, počinje i sjetva
Hrvatska proizvede 5000 tona meda, od čega izveze polovicu
Godišnji izvoz tuna, inćuna i srdela od 160 milijuna dolara

Pčelarstvo - šansa za otočane

Godišnje uvezemo cvijeća za 50 milijuna dolara

Predsjednik Mesić posjetio osječki institut

7 Nedostaje nam jaja

Presadnice

Zaustavljena sadnja novih vinograda

Poljoprivrednici će morati brinuti o zaštiti okoliša

TEMA BROJA

10 Naknada služi tek za ublažavanje posljedica

KUPUJMO DOMAĆE

14 Katastrofalno loša suradnja «zelene i plave brazde»

POLJOPRIVREDA EU - Danska

16 Zemlja svinja i krava uzor i najmoćnijima

SJETVA 09

20 Kukuruzna priča bez ideala, ali i čvrstog tla

IZAZOVI

24 Čvarci i svinjska mast i Hrvatima i Slovencima kamen spoticanja

REPORTAŽA

26 Herman već 15 godina zemlju porao nije

AUTOMOBILI ZA FARMERE

28 Šljaker u smokingu

AGROTEHNIKA Ožujak 2009

Sve poželjniji niski i snažni traktori

CASE QUANTUM2

reportaža:

SIMA 09 u Parizu

analiziramo:

Claas Axos

New Holland T4050f

New Holland T6080

tema broja:

Gume i potrošnja goriva

Gospodo dužnosnici čuvajte se uvlakača

Ako se dogodi da ministar ima krivu informaciju ili stvari vidi ljepšim nego što jesu, to je samo zato što je od krvi i mesa – Darko Grivičić je potrošen – Željko Mavrović novi je vođa – Kaže da neće voditi prosvjede – Pa normalno da neće prosvjedovati protiv stranke koja ga je postavila

glavni urednik, Damir RUKOVANJSKI, dipl.ing.agr.

Što su to uvlakači? Ili recimo drugo pitanje? Kakvi su to ljudi, uvlakači? To je onaj koji u svakom trenutku viri nekome iz stražnjice i pri tome sjaji i glumi veličinu veću nego li bi bio da je velik do neba. To su primjerice ljudi koji kada se negdje pojavi

Ministar Pankretić uhvate mu se uz skuta pa sam se kače uz njega. Vjerojatno i kada se ministar probudi gledaju kako da mu uljepšaju jutro svojim približavanjem. I onda ako se dogodi da ministar ima krivu informaciju ili stvari vidi ljepšim nego što jesu, to je samo zato što je od krvi i mesa. I kao i svi drugi ljudi u prvo vrijeme vjeruje svim tim uvlakačima. Pitanje je samo kada će otkriti ta strana tijela u svojoj blizini. Od toga će uopće i ovisiti koliko će vjerodostojni biti u svom poslu Pankretić, Kovačević, Kuterovac i ostala ekipa. I što prije se riješe tih koji im tvrde da imamo idealno riješenu zemljišnu politiku, da su naše potpore dobro raspoređene ili pak da naši operativni programi dobro napreduju, to bolje za sve nas. Operativni programi razvoja svinjogojstva, pa za povrtlarstvo primjerice, ogromni su promašaji. Za

govedarstvo još nekako. Tko od toga ima najviše koristi. Stvorio se jedan interesni krug koji od toga ima koristi. Tu su si podijelili kolač. Jedan koji odobrava, jedan koji nabavlja opremu, jedan koji je izvođač radova, pa drugi koji je projektant. I kada uzmete za svoju novu farmu baš te

će aktualni ministri, pomoćnici, zamjenici i tajnici možda i vjerovati kako je sve idealno posloženo, ali to više nikoga nije briga. Što je važno? Da dužnosnici na vrijeme prepoznaju strana tijela u svom. No, ako prepoznaju kasno, primjerice kada više ne budu na dužnosti možda im pozli.

da u tim svečanim prilikama i stalno pričati jedno te isto. Valjda ide uz politiku. U tom sportu, politici, dobili smo još jednog novog pulena. Na čelo Hrvatskog seljačkog saveza došao je Željko Mavrović. Da li i on vjeruje da je upao na tu funkciju zato što je iskusni i pametni seljak. Nije. Postao je to jer su u Hrvatskoj seljačkoj stranci zaključili da im njegovo ime treba i da će im u predizborno vrijeme dobro doći. Darko Grivičić je potrošen, pa je uz dobru otpremninu, datu u zemlji, napustio bojišnicu. Kaže lijepo u nastupnom govoru Mavrović, kako neće voditi seljake u prosvjede. Pa normalno da neće. Hrvatski seljački savez je organizacija Hrvatske seljačke stranke. A ta stranka je u Vladi, i drži Ministarstvo poljoprivrede. Pa za vrijeme Pankretića je normalno da neće

vlastita stranka huškati protiv njega. Vidjeti ćemo kad HSS ne bude na vlasti kako će naš proslavljeni boksački as plesati kada njegovi budu na sporednom ringu. No, jedno je sigurno. Mora se priznati da je ovo zasigurno jedan od najpametnijih predizbornih kadrovskih poteza jedne stranke posljednjih godina. Što s tim našim potpo-

koji su u tom interesnom krugu imate prolaz upravo zato što će netko od onih koji su po hodnicima ministarstva zaduženi za lobiranje, pa ako treba i za uvlačenje u stražnjice, taj baš vaš projekt staviti na vrh hrpe. Samo ako imate nekoga izvan toga interesnog kruga, nekod drugog dobavljača opreme, do odobrenja bi ste mogli i ostarjeti. Naši

Ali što je tu je. Ni prvi ni zadnji kojima se događa ta bolest. Uz tu bolest još idu i dosadna putovanja, otvaranja, polaganja kamena temeljaca i tako zbog slikanja za stranku. No, nažalost toga je sve više i više. Pa zato možda nije ni čudno da na neke stvari ne reagiraju pravovremeno jer ih svaki dan negdje voze na slikanje. Ne znam kako im se stalno

7 što s tim našim potpo-

rama u poljoprivredi? Koliko ljudi, toliko je i različitih interpretacija. Činjenica je da će do promjena svakako doći. No, nije baš ni toliko strašno koliko EU skeptici stalno upozoravaju. Na tom doista za naš još uvijek čudnom tržištu vrijede i točno određene zakonitosti u kojima poljoprivrednici imaju pravo na potpore predviđene Zajedničkom poljoprivrednom politikom Unije, a sukladno uredbama koje su na snazi u svim državama članicama, kao i uvjetima dogovorenima tijekom pregovora s EU. Unutar toga sistema, odnosno te zajedničke poljoprivredne politike nema nikakav program subvencioniranja goriva za poljoprivrednike. To znači da oni sami snose troškove goriva u proizvodnji. Ali, tu su uvijek i nekakvi nacionalni propisi koji imaju prostora za nekakvu reakciju. Takvim propisima je moguće urediti potrošnju goriva po posebnim uvjetima u odnosu na ostalu potrošnju pod uvjetom da je na isti način benzin i nafta dostupna svim sektorima u poljoprivrednoj proizvodnji. U mnogim se zemljama gorivo subvencionira tako da se proizvođači oslobode dijela trošarina. To je inače slučaj i u Hrvatskoj. Mi imamo slučaj da se poljoprivrednicima prodaje euro dizel gorivo obojano plavom bojom koji je bez trošarine, a u mnogim se zemljama poljoprivrednici dobivaju naknadno povrat preplaćenog posebnog poreza. Ni Europa ne priznaje nikakvu potporu za proizvodnju ukrasnog bilja. Europska unija ima posebnom uredbom propisane standarde kvalitete i sustav trgovine tim proizvodima. Moguće je uvesti neke mjere kojima će se unaprijediti kvaliteta i potražnja, ali i poboljšati organizacija proizvodnje i marketinga. Kako sada stoje stvari? Niti jedna zemlja tre-

nutačno ne primjenjuje nikakve mjere u tom segmentu. Zajednička poljoprivredna politika ima sustav direktnih proizvodnih potpora, ali i potpore namijenjene direktno za poljoprivrednu proizvodnju, onima za pomoć seoskim zajednicama i ruralnom prostoru općenito. Sadašnje su uredbe stupile na snagu početkom 2005. kada se uvodi jedinstveno plaćanje po gospodarstvu i odvajanje potpora od proizvodnje. Takvo jedinstveno plaćanje moći će ostvariti poljoprivrednici neovisno o vrsti proizvodnje kojom će se baviti. Važno je držati se propisa o dobrobiti životinja, sigurnosti hrane, zaštiti okoliša i zdravlju ljudi. Sada se postavlja pitanje kako će se procijeniti koliko kojem gospodarstvu pripada sredstava. Uzeti će se u obzir trogodišnji prosjek svih potpora i u svim proizvodnjama.

U Hrvatskoj moramo priznati, iako se to mnogima neće svidjeti, da proizvodnju ipak dobro potičemo u većini sektora. No, sada u nekim proizvodnjama dolazimo do situacije da proizvodnja jače napreduje nego li prerađivačka industrija. Primjerice u ribarstvu ima poticaja i za nabavu opreme i brodova. No, sve je manje tvornica za preradu ribe. Imamo svega tri u Dalmaciji i dvije jače u sjevernom priobalju. Naime, nema poticaja ni pomoći za podizanje takvih kapaciteta pa smo pritjerani viškove prodavati u besćenje. Kada je u pitanju voćarstvo svjedoci smo kako je ova grana poljoprivrede postala pravo pomodarstvo. No, zato podizanje hladnjača i pogona dobrano zaostaje. Imamo poticaj, primjerice, za podizanje nasada kupina i njihovu proizvodnju. A nitko ih ne otkupljuje. Odnosno nitko nije dobio poticaj za otkup, ili za podizanje pogona za pakiranje, čuvanje i slično.

JEDINI U HRVATSKOJ

EU Agro info PDF-izdanje

**Godišnja pretplata
100,00 kuna**

**Naručite sms-porukom
ili nazovite na brojeve**

**098/9503-745
091/5106-956**

ili

***agrotehnika@email.t-com.hr
euagroinfo@email.t-com.hr***

**pošaljite mail adresu
na koju šaljemo
PDF-izdanje i račun**

Čovjek je najvrjedniji hrvatski proizvod

Najveća hrvatska vrijednost jest hrvatski čovjek, seljak, koji često, zbog manjka informacija, pogrešno postupi - ističe Željko Mavrović, osnivač i vlasnik tvrtke Eko Mavrović, s prometom od gotovo 40 milijuna kuna, nedavno izabran za čelnog čovjeka Hrvatskog seljačkog saveza. Mnogi će reći da ste za mjesto. (vidi www.agroklub.com)

Novac za plaće osiguran, počinje i sjetva

Unatoč crnim prognozama i rastućem skepticizmu u javnosti Valpovštine oko budućnosti Poljoprivredno-prehrambenog koncerna Valpovo d.d., jučer je stigla potvrda da će i ovoga mjeseca (za veljaču) novac za plaće 550 radnika biti osiguran te da će proljetna sjetva ipak početi prema planu. Sredstva za taj veliki posao ipak su osigurana

Popis korisnika poljoprivrednih potpora dostupan na webu

Prvi popis svih korisnika potpora u poljoprivredi i ribarstvu, kojih je u prošloj godini bilo 85.000 u iznosu od 2,5 milijarde kuna, dostupan je na web stranicama ministarstva, kazao je u ponedjeljak Božidar Pankretić, ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja na susretu s novinarima.

Hrvatska proizvede 5000 tona meda, od čega izveze polovicu

»Hrvatski pčelari godišnje proizvedu oko 5000 tona meda koristeći samo 30 do 40 posto pašnjaka, a polovica proizvedenog se izvozi«, istaknuo je u Vinkovcima Martin Kranjec, predsjednik Hrvatskog pčelarskog saveza (HPS), na Međunarodnom sajmu pčelarske opreme i pčelinjih proizvoda u sklopu kojega je održan i... Opširnije » 17.03.2009.

Godišnji izvoz tuna, inćuna i srdela od 160 milijuna dolara

Hrvatska ima tristotinjak velikih ribarskih brodova, dužine od 25 do 40 metara te još oko 700 manjih, uglavnom koća, na kojima ukupno radi oko 3000 profesionalnih ribara. Godišnji ulov hrvatske flote posljednjih se godina kreće oko 30.000 tona ribe, od toga 25.000 tona stine plave ribe te 5000 bijele ribe.

Studenački sir od Umaga do Cavtata

Davne 1962. godine, na inicijativu Poljoprivredne zadruge koja je djelovala u sklopu nekadašnjeg imotskoga trgovačkog diva "Napredak", u Studencima u općini Lovreć sagrađena je mljekara. Počeo se tada proizvoditi i sir. Zbog iznimne kvalitete i posebnog postupka njegove izrade postao je vrlo tražen na ondašnjem tržištu, Opširnije www.agroklub.com

Pčelarstvo - šansa za otočane

Cijela Hrvatska ima velike prednosti u proizvodnji meda, osobito njezin dalmatinski eko-pojas. Otočni pčelari proizvode zaista kvalitetan i raznovrstan med, počevši od kadulje, vrijeska, ruzmarina do lavande i dr. biljaka u tom podneblju. Oni, dakle, definitivno imaju svoju šansu iz jednostavnog razloga što je biljni pokrov više na www.agroklub.com

Godišnje uvezemo cvijeća za 50 milijuna dolara

U Hrvatskoj se godišnje uveze cvijeća u vrijednosti 50 milijuna dolara, a zbog prekomjernog uvoza domaći cvjećari sve teže, nalaze put do potrošača. Domaći proizvođači cvijeća drže da bi trebalo pooštriti kontrolu uvoza cvijeća te posebno upozoravaju na deklaracije na proizvodima, jer se uvozi sve i svašta. Na domaće tržište dolazi cvijeće koje je već vraćeno s aukcijske prodaje na robnim burzama u drugim zemljama i koje uvene već za dva do tri dana nakon kupnje. Ipak, pojedine županije, kao Zagrebačka i Varaždinska, te Grad Zagreb potiču proizvodnju cvijeća jer bez ula-

ganja u tehnologiju proizvodnje cvijeća hrvatski proizvođači teško mogu opstati na tržištu.

I Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i regionalnog razvoja potiče proizvodnju cvijeća na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Riječ je o lavandi, buhaču i ljekovitom bilju.

Hrvatska je zbog malih i rascjepkanih poljoprivrednih površina, koji u prosjeku iznose pet hektara, ali i povoljne klime, pogodna za proizvodnju cvijeća na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Primjerice, jedno takvo gospodarstvo može proizvoditi cvijeće na samo jednom hektaru površine, koje je natkriveno zaštitnom mrežom. No, obavezno je i navodnjavanje te platenik koji pokriva barem 1600 četvornih metara.

NOVI PODSTREK POLJOPRIVREDNOM INSTITUTU

Predsjednik Mesić posjetio osječki institut

Stjepan Mesić, predsjednik Republike Hrvatske posjetio je Poljoprivredni institut Osijek. Ugostio ga je ravnatelj Instituta dr.sc. Josip Kovačević s predstojnicima odjela i članovima Upravnog vijeća Instituta. Dr.sc. Aleksandra Sudarić informirala je nazočne o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti Instituta, znanstvenim projektima, planiranim znanstvenim radovima, odnosno smjernicama i kvaliteti postojanja ovakve ustanove.

Pomoćnik ravnatelja za međunarodnu suradnju dr.sc. Zvonimir Zdunić, prezentirao je poziciju Instituta na međunarodnom tržištu. Predsjednik Mesić iskazao je veliki interes za iznesene informacije, uključivši se pitanjima, te pokojom pošalicom, održavajući razgovor u "ugodno-službenom" ozračju. Radni sastanak okončan je prigodnim darivanjem, kratkim izjavama za medije te otvorenim pozivom na daljnju obostranu suradnju i gostoprimstvo u budućnosti.

HRVATSKA PROIZVODNJA JAJA

Nedostaje nam jaja

Proizvodnja jaja u Hrvatskoj zadnjih godina varira - u 2002. proizvedeno je 762 milijuna komada, godinu kasnije 873 milijuna komada, pa je slijedio pad na 801 milijun u 2004. godini. U 2006. je proizvedeno 846 milijuna jaja, a godinu kasnije 804 milijuna. Lani je u Hrvatsku uvezeno 17,6 milijuna jaja, a izvezeno je samo 467.000 komada. Tako niske izvozne razine svakako trebaju zabrinjavati. Hrvatska jaja nikako da nađu put prema tanjurima građana zemalja Europske unije iako za to ne postoje nikakva ograničenja. Prema podacima Udruge proizvođača konzumnih jaja, 126 hrvatskih proizvođača u kavezima drže između 1,5 i 1,6 milijuna nesilica, a kapaciteti za uzgoj u kavezima iznose oko dva milijuna komada. Ako analiziramo raspon kapaciteta po proizvođačima, i on veoma varira - iznosi od 320 nesilica do čak 220.000 nesilica. Prema statistikama s početka 2008. godine najveći broj proizvođača, njih 69, ima manje od 5000 nesilica, a samo osam proizvođača na svojim farmama ima više od 100.000 nesilica. Tih osam velikih proizvođača proizvodi više od polovine konzumnih jaja na tržištu, odnosno 59 posto. Većina farmi i opreme na njima - više od 70 posto - staro je gotovo četrdeset godina. Ujedno samo 11 posto kapaciteta po površinskim garbitima i tehničkim performansama zadovoljava uvjete propisane europskim standardima.

SADNICE POVRĆA EUROPSKE KVALITETE

Presadnice

U selu Petine kod Velike Gorice proizvode se sadnice skoro svih vrsta povrća, koje uspijeva u našim uvjetima, po najsuvremenijoj tehnologiji i europskim standardima. Ovih dana isporučuje se na stotine tisuća sadnica za plasteničku proizvodnju diljem naše zemlje. Ovdje je

pod plastenicima sada oko 4000 m², a uskoro bi ovde trebao nastati regionalni centar za proizvodnju sadnica za ovaj dio Europe. Već sada se odavde izvozi 65% proizvodnje (paprika i rajčica) u Austriju i Njemačku. Cjelokupna proizvodnja, koja se kreće oko 15 milijuna sadnica godišnje, unaprijed se dogovara jer procesom proizvodnje upravlja kompjutorski program tako što naručilac sadnica kaže za koji dan točno želi sadnice za sadnju, onda kompjutor točno odredi datum sjetve, gnojdbu, temperaturu u plasteniku, kao i druge bitne parametre, pa tako nema prerastanja ili stvaranja zalaha što je u ovoj proizvodnji nezamislivo. Ovu proizvodnju kod nas započeo je povratnik iz Njemačke Senad Okanović. Više informacija može se naći na www.mk-sadnice.com

Zaustavljena sadnja novih vinograda

Ako je suditi po skupu iločkih vinogradara na kojem su slušali o aktualnoj problematici u vinogradarstvu i vinarstvu - njihova djelatnost više nije baš omiljena kao biznis i značajan izvor životne egzistencije. Nedvojbeno je da je recesija počela uzimati svoj danak i u vinogradarstvu i vinarstvu. To se može iščitati i po cijenama grožđa i sve češćim kašnjenjima u plaćanju grožđa otkupljenog od malih obiteljskih gospodarstava, što prijašnjih godina nije bio slučaj.

Razlog tome je, kako navodi predsjednik Uprave Iločkih podruma, Mladen Papak, što je sve učestalija pojava neredovitog plaćanja kupaca za kupljeno vino, što ima za posljedicu nelikvidnost i u toj tvrtki. To najbolje govore ovogodišnji primjeri. U prva tri mjeseca nisu u opadanju prodane količine vina, što u mnogim vinarijama i nije slučaj, ali dok je prije mjesečna uplata potraživanja od kupaca iznosila prosječno 3 milijun kuna, trenutačna je naplata 80 posto manja, što nije dovoljno da bi Iločki podrumi mogli pravovremeno podmirivati svoje obveze prema kooperantima i druga du-

govanja. Zato je trenutačno nepredvidljiv daljnji tijek plaćanja kooperantima za otkupljeno grožđe, što je prijašnjih godina činjeno redovito u 10 jednakih mjesečnih obroka. Sljedećih mjeseci kooperanti mogu očekivati isplate samo prema tijeku naplate potraživanja od kupaca

Poljoprivrednici će morati brinuti o zaštiti okoliša

Nakon ulaska u Europsku uniju i hrvatski poljoprivrednici morat će se pridržavati zakonskih obveza kojima se od njih traži da skrbu o zaštiti prirode i okoliša, istaknuto je na seminaru u sklopu programa CARDS pod nazivom »Jačanje kapaciteta za primjenu EU zakonodavstva o zaštiti prirode i okoliša u poljoprivredi«.

Projekt se provodi od sredine 2007., završit će potkraj ovog mjeseca, a cilj mu je pomoći Hrvatskoj da uskladi poljoprivrednu praksu sa zahtjevima europskog zakonodavstva.

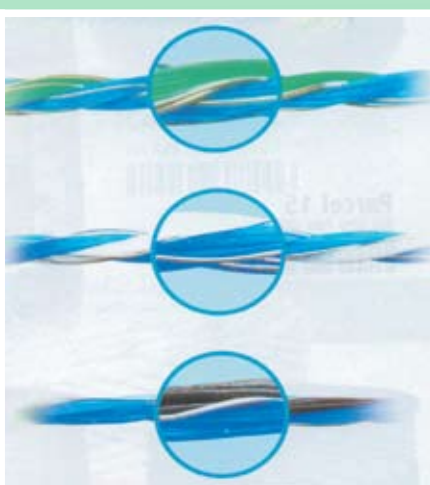
Poljoprivreda je, uz energetiku i transport, jedan od sektora koji najviše utječe na prirodu i okoliš, kazao je voditelj projekta Davor Percan. Međutim, mjere koje bi trebale regulirati i ograničiti negativan utjecaj poljoprivrede na okoliš rijetko se primjenjuju u praksi, a hrvatski zakoni još nisu usklađeni s odgovarajućom regulativom. Stoga je nužno, kazao je Percan, raditi na usklađivanju poljoprivrednog sektora s tim propisima, jer će njihovo poštivanje biti uvjet za ostvarenje prava na poljoprivredne poticaje.

GUMEX EKO

OPREMA ZA PROFESIONALCE

ELEKTRIČNE OGRADE

KOMPLETNA OPREMA ZA ŠTALE

HR-10310 IVANIĆ GRAD
TEL.: +385 1 2882 811 FAX: +385 1 2882 482
E-MAIL : gumex-eko@inet.hr
www.gumex-eko.hr

Utemeljeno 1897.

Kvaliteta je naša prednost

**Nova linija
proizvoda!**

1.	Bc 244
2.	Bc 282
3.	Bc 354
4.	Bc 394
5.	PAJDAŠ
6.	Bc 418 B
7.	Bc 462
8.	Bc 462 B
9.	KLIPAN
10.	Bc 572
11.	Bc 666
12.	Bc 678

Bc 418 B - ZA INTENZIVNU AGROTEHNIKU

FAO 460 - KVALITETAN ZUBAN

- za zrno i silažu, poboljšana kvaliteta zrna
- izuzetno čvrsta stabljika, dugo zelen list
- odličan urod i u gustom sklopu
- tolerantan na sušu

Hrvatska kvaliteta

Bc Institut za oplemenjivanje i proizvodnju bilja d.d. Zagreb

Rugvica, Dugoselska 7, 10370 Dugo Selo, Hrvatska

Komercijala: Tel: 01 2781-500; Fax: 01 4854-080

bc-uprava@bc-institut.hr

www.bc-institut.hr

Naknada služi tek za ublažavanje posljedica

Ne dodjeljuje se naknada za procijenjenu vrijednost štete već pomoć za ublažavanje i otklanjanje njenih posljedica

Svrha procjene šteta jest utvrđivanje vrste i veličine šteta u jedinicama lokalne uprave i jedinicama lokalne samouprave, te Republike Hrvatske u cjelini, na sredstvima i drugim dobrima, po vremenu i uzrocima nastanka, te po vlasnicima i korisnicima dobara, kao i stradanja i gubici stanovništva.

Šteta se izražava u novčanoj vrijednosti potrebnoj da se oštećena ili uništena imovina dovede u stanje prije njena nastanka, odnosno u vrijednosti potrebnoj da se ta dobra nabave u količini i kakvoći koju su imala neposredno prije elementarne nepogode. U vrijednost štete se ubrajaju i troškovi koji su vezani za elementarnu nepogodu, tj. oni kojih ne bi bilo da nije nastupila opasnost od elementarne nepogode ili sama nepogoda (npr. troškovi sprečavanja opasnosti, rada povjerenstva, raznih naknada i sl.).

Temeljem Zakona ne dodjeljuje se naknada za procijenjenu vrijednost štete već pomoć za ublažavanje i otklanja-

nje njenih posljedica. Kao šteta od elementarne nepogode, za koju se može dati pomoć, smatra se izravna (direktna) šteta.

Izravna šteta jest šteta što je neposredno nanijeta sredstvu odnosno dobru. Šteta se utvrđuje na građevinama, opremi, zemljištu, dugogodišnjim nasadima, šumama, stoci, obrtnim sredstvima,

Šteta se procjenjuje na području na kojem se dogodila. Uvjet za procjenu štete ne mora biti proglašenje elementarne nepogode. Proglašenju elementarne nepogode može prethoditi prosudba izravne opasnosti, koja se ne mora pretvoriti u elementarnu nepogodu ili prirodnu katastrofu.

Ako su se stekli uvjeti za proglašenje elementarne nepogode, može se proglasiti samo za područje koje je zahvaćeno nepogodom.

Državno povjerenstvo ne mora prihvatiti proglašenje elementarne ne-

pogode i verificirati vrijednost štete, ako nisu ispunjeni uvjeti. Najmanja jedinica procjene za fizičke osobe je domaćinstvo, a za pravne osobe šteta cjelovite pravne osobe. Za građevine je najmanja jedinica procjene šteta jedna konstrukcijska cjelina (npr. zgrada) neovisno o broju stanova, vlasnika, korisnika i domaćinstava. Troškovi vezani za procjenu štete od elementarnih nepogoda iskazuju se u teritorijalnoj jedinici u kojoj su nastali. Troškovi obuhvaćaju sve izdatke za privremene mjere obrane, za spašavanje i zbrinjavanje stanovništva, stoke i drugih dobara za trajanja ili neposredno nakon nastanka elementarne nepogode, ili drugog uzroka koji je izazvao neposrednu (direktnu) štetu.

Koja je cijena mjerodavna?

Za utvrđivanje štete primjenjuju se jedinstvene cijene za područje Republike Hrvatske na temelju statističkih i/ili tržišnih pokazatelja prethodne godine. Izuzetno, Državno povjerenstvo može odlučiti o primjeni različitih cijena od već objavljenih od strane Državnog zavoda za statistiku za pojedina dobra, ili pojedina područja ako za to ima opravdanog razloga. Ako neke cijene nisu objavljene primjenjuju se prosječne maloprodajne tržišne cijene prethodne godine, ili aktualne, za područja za koje se šteta procjenjuje, uz potvrdu Državnog povjerenstva.

Pomoć prvenstveno fizičkim osobama

Pomoć za ublažavanje i otklanjanje posljedica od elementarne nepogode prvenstveno se dodjeljuje fizičkoj osobi, iznimno pravnoj osobi.

Za dodjelu pomoći iz državnog proračuna moraju biti zadovoljena određena mjerila, a ako ona nisu zadovolje-

Posljednjih godina u stočarstvu najviše je problema bilo s pojavom svinjske kuge

na pomoć se dodjeljuje iz proračunskih sredstava jedinica lokalne samouprave i uprave, ako su osigurana.

Ako pričinjena šteta na poljoprivrednim kulturama i/ili dugogodišnjim nasadima na određenom području (općina, grad, županija), umanjuje prirod (rod) na razinu koja predstavlja najviše 30 postotno umanjeno trogodišnjeg prosječnog prirod dotične kulture za pripadajuću županiju po hektaru, stablu i sl. tada pomoć dodjeljuje jedinica lokalne samouprave, ili jedinica lokalne uprave. Ako je spomenuta razina viša od 30 posto po zahtjevu se mogu uključiti i sredstva državnog proračuna. Prosječni trogodišnji prirod po hektaru, stablu za pojedinu kulturu na području županije utvrđuje Državni zavod za statistiku. Ukoliko je potvrđena ukupna vrijednost izravne štete veća od 20% vrijednosti proračunskih sredstava jedinice lokalne samouprave ili jedinice lokalne uprave, može se također uputiti prijedlog za dodjelu pomoći iz sredstava državnog proračuna. Državno povjerenstvo priznaje samo vrijednosni iznos prijavljene štete koja je potvrđena (verificirana) od strane matičnog ministarstva, odnosno znanstvene ili stručne institucije koju odredi Državno povjerenstvo (npr. u slučaju potresa). To znači, da u najve-

ćem broju slučajeva vrijednost štete na poljoprivrednim kulturama potvrđuje Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva. Javna poduzeća i društva gospodarske infrastrukture, temeljem svojih propisa, procjenjuju štetu i saniraju je. Neposredno surađuju s Državnim povjerenstvom i odgovarajućim ministarstvom. Oštećeni štetu prijavljuju u roku od osam dana od početka elementarne nepogode nadležnom gradskom/općinskom povjerenstvu. Šteta prijavljena nakon tog roka ne uzima se u obzir osim u opravdanim slučajevima. Pod početkom elementarne nepogode smatra se dan kada je nepogoda nastala, a ako je nastajala u duljem razdoblju (suša, mraz, poplava) kao početak nepogode uzima se dan proglašenja elementarne nepogode.

Procijeniti mogući urod

U obrtna sredstva ubrajaju se sirovine, reprodukcijski materijal, sitni inventar, poluproizvodi i nedovršeni proizvodi, gotovi proizvodi, trgovačka roba i tekuća poljoprivredna proizvodnja. Šteta u tekućoj poljoprivrednoj proizvodnji može nastati na žitaricama, industrijskom bilju, krmnom i ostalom bilju, livadama i pašnjacima te na voću, povrću, grožđu i maslinama.

Šteta je jednaka umnošku procije-

njenih količina uništenih roba i odgovarajućih tržišnih cijena. [štete na tekućoj poljoprivrednoj proizvodnji obračunavaju se pojedinačno po vrstama i kulturama, stradalih usjeva (u ratarskoj proizvodnji), te po vrstama voća, povrća, grožđa i maslina. Šteta na oštećenim ili uništenim voćnim stablima (dugogodišnji nasadi), stablima maslina, trsovima vinove loze i drugim stablašicama obračunava se i iskazuje odvojeno od tekuće proizvodnje.

Pri procjeni štete na kulturama treba razlikovati:

- uništene kulture
- oštećene kulture u kasnoj fazi razvoja
- djelomično oštećene kulture kod započete proizvodnje.

Kod uništenih kultura kad proizvodnju nije moguće obnoviti osnovica

Ponovno osposobiti zemlju za eksploataciju

Elementarne nepogode mogu uzrokovati privremeno ili trajno onesposobljavanje zemljišta. Privremeno onesposobljeno odnosno oštećeno zemljište jest zemljište koje se dodatnim ulaganjima može obnoviti za namjenu kojoj je služilo prije nastanka oštećenja.

Trajno onesposobljeno odnosno uništeno zemljište je ono zemljište kojem je uništen gornji sloj tla sve do geološke podloge ili koje je onečišćeno štetnim tvarima koje se ne mogu poznatim stručnim postupcima odstraniti.

Za privremeno onesposobljeno zemljište iznos štete jednak je ukupnim troškovima materijalnih ulaganja i radova potrebnih da se navedeno zemljište dovede u prvobitno stanje. Kao dokaz potrebno je osigurati stručnu elaboraciju uz detaljan troškovnik ulaganja i radova. Tako utvrđena šteta ne smije biti veća od štete za trajno uništeno zemljište.

Iznos štete za uništeno zemljište obračunava se tako, da se utvrdi kategorija, bonitetna klasa i površina u hektarima, te pomnoži s odgovarajućim prosječnim tržišnim cijenama u prethodnoj godini. Šteta na šumskom zemljištu procjenjuje se po istom načelu kao za poljoprivredno zemljište.

U stočarstvu priznaju se samo uginuća

Procjena štete od elementarne nepogode u stočarstvu obuhvaća štetu na govedima, svinjama, ovcima, kozama, konjima, magarcima, mulama, mazgama, peradi, pčelama, divljači i ribama. Procjenjuje se samo šteta na uništenim (uginulim) životinjama. Utvrđuje se broj uginule stoke po vrstama i kategorijama. Za svaku kategoriju stoke utvrđuje se prosječna jedinična težina žive vage i odgovarajuća tržišna cijena po kilogramu žive vage. Šteta je jednaka umnošku broja komada, prosječne jedinične težine i tržišne cijene iz prethodne godine po kilogramu žive vage. Pri procjeni štete u pčela, utvrđuje se ukupan broj uginulih društava, pa se primjenom odgovarajućih tržišnih cijena iz prethodne godine utvrđuje šteta. Pri procjeni šteta u ribarstvu procjenjuje se ukupna količina uginule (nestale) ribe po vrstama, te se primjenom odgovarajućih prosječnih tržišnih cijena iz prethodne godine izračuna iznos štete. Štete se za uništenu divljač obračunavaju tako, da se procijeni broj uništene divljači po vrstama pomnoži s prosječnim cijenama iz prethodne godine po kojima se naplaćivao odstrel pojedine vrste divljači. Cijene divljači objavljuje Državno povjerenstvo.

Poplave uslijed velikih oborina vrlo su česta elementarna nepogoda

druge troškove koji nastaju pri ubiranju priroda kod kultura kod kojih nije došlo do uništenja proizvodnje.

Kada je kultura uništena u tijeku jeseni odnosno zime, štetu čine ulaganja u jesensku sjetvu (sjeme, dio mineralnog gnojiva, pesticidi, obrada tzv. nedovršena proizvodnja), jer se u proljeće može zasijati druga kultura odnosno iskoristiti raspoloživo zemljište u istoj gospodarskoj (proizvodnoj) godini.

Kod oštećenih kultura u kasnijoj fazi razvoja procjenjuje se mogući (očekivani) prirod kulture koji je pretrpio šte-

tu. Tako procijenjeni prirod oduzima se od trogodišnjeg prosječnog prirod po jedinici mjere iste kulture na području županije. Dobivena razlika čini izgubljeni prirod.

U slučaju djelomičnog oštećenja započete proizvodnje koja se uz dodatna ulaganja (dosijavanje, dodatna gnojidba, njega, zaštita i druge mjere) može popraviti odnosno dovesti u prvobitno stanje, iznos štete na toj proizvodnji jednak je vrijednosti dodatnog ulaganja. Štete se obračunavaju za svaku kulturu po vlasnicima odnosno korisnicima zasi-

Najčešće u lipnju svake godine poljoprivrednici strahuju od redovitog naleta ledotuče

za proračun štete je prosječni trogodišnji prirod te kulture u županiji po jedinici mjere. Navedeni prirod treba pomnožiti s prosječnim tržišnim cijenama ostvarenim u prethodnoj godini u Republici Hrvatskoj i dobiveni iznos umanjiti za procijenjene nerealizirane troškove gnojidbe, zaštite, berbe, prijevoza, sušenja i

Epidemija i napad kukuruzne zlatice na svu sreću nije česta pojava, ali spada u kategoriju elementarnih nepogoda i problem je gdje god se pojavi

Poharani voćnjaci, maslinici i vinogradi

Šteta na dugogodišnjim nasadima odnosi se na oštećenje ili uništenje stabala u voćnjacima, maslinicima i drugim stablima, te na štetu na trsovima u vinogradima. Šteta se odnosi i na voćne lozne matičnjake. Šteta se proračunava tako da se za površinu pogođenu elementarnom nepogodom utvrdi ukupan broj stabala (trsova), ukupan broj oštećenih stabala (trsova) i oštećenje na tim stablima (trsovima), a zatim pomnoži broj oštećenih stabala (trsova) s oštećenjem i cijenom po stablu (trsu).

Kod procjene štete od elementarnih nepogoda na šumama prvo treba utvrditi površine pod bjelogoričnom i crnogoričnom šumom po vrstama drveća u ha, a zatim drvenu masu u četvornim metrima po sortimentima oštećenih odnosno uništenih šumskih sastojina.

Vrijednost šumskih sastojina prije nastanka štete utvrđuje se ovisno o dobu i stadiju razvitka sastojine u skladu s Pravilnikom o uređenju šuma. Za oštećene šumske sastojine utvrđuje se vrijednost drvne mase po sortimentima (tehničko i ogrjevno drvo) obračunane s prosječnim cijenama koje su ostvarene prethodne godine.

Protiv mraza uspješno štite antifrost sustavi, ali još uvijek ih je nedovoljno za pravu zaštitu

janih površina, prema mjestu štete, a ne prema mjestu stanovanja vlasnika odnosno korisnika stradalih površina.

Iznimno od prethodnog stava, kada iz opravdanih razloga nije moguće izvršiti procjenu štete na tekućoj poljoprivrednoj proizvodnji po vlasnicima odnosno korisnicima (sukladno prethodnom stavu), moguće je uz suglasnost županij-

Uzgajivači konja u strahu zbog nekoliko bolesti koje se povremeno pojavljuju

skog odnosno Državnog povjerenstva načiniti globalnu procjenu štete za veće cjeline zemljišta. Takva se procjena mora temeljiti na procjeni površina pod određenim vrstama usjeva odnosno nasada za područje dotične cjeline zemljišta zahvaćene elementarnom nepogodom. Kao osnovu za procjenu tih šteta treba koristiti statističke podatke o zasijanim površinama.

Način obrade podataka, te iznos štete kod globalne procjene metodološki je isti kao i kod pojedinačne procjene, s tim što se prirodni pokazatelji uzimaju i procjenjuju za veće cjeline zemljišta zahvaćene elementarnom nepogodom i dijele po vlasnicima odnosno korisnicima prema veličini površina stradalih usjeva odnosno nasada pojedinog vlasnika.

Kriteriji ublažavanja štete za dugogodišnje nasade i obrtna sredstva

Ako šteta na dugogodišnjem nasadu ili pojedinoj kulturi oštećenika ne prelazi 30% prosječnog trogodišnjeg priroda te kulture po hektaru, odnosno stablu ostvarenog u županiji u prethodnom razdoblju, šteta se vlasnicima odnosno korisnicima ublažava na razini grada/općine i županije iz sredstva lokalne uprave i/ili lokalne samouprave.

Ako je na poljoprivrednim površinama na području grada/općine na kojima je elementarnom nepogodom umanjen prirod pojednog dugogodišnjeg nasada

ili kulture preko 30% po stablu odnosno hektaru prema prosječnom trogodišnjem prirodu ostvarenom u županiji u prethodnom razdoblju, šteta se vlasnicima odnosno korisnicima ublažava djelom pomoći i iz državnog proračuna.

Kada potvrđeni ukupni iznos izravne štete na području lokalne samouprave odnosno uprave prelazi 20% vrijednosti proračuna iz prethodne godine, štete će se vlasnicima odnosno korisnicima ublažavati djelom pomoći i iz državnog proračuna neovisno o utvrđenom postotku štete u odnosu na ostvareni prosječni trogodišnji prirod na županiji.

RAZVRSTAVANJE ELEMENTARNIH NEPOGODA

- Potres
- Olujni i orkanski vjetar
- Požar
- Poplava
- Suša
- Tuča
- Mraz
- Snijeg, sniježni nanos, lavina
- Led na vodotoku
- Odron zemljišta
- Epidemija
- Biljna bolest
- Zagađenost zemljišta
- Zagađenost vode
- Zagađenost zraka
- Ostale nepogode

TURISTIČKA SEZONA NIKADA NIJE ISKORIŠTENA ZA BOLJI PLASMAN HRVATSKIH PROIZVODA IAKO
MNOGI HOTELIJERI KORISTE POMOĆ DRŽAVE U PRIPREMI SEZONE

Katastrofalno loša suradnja «zelene i plave brazde»

Mnogi su mišljenja da se na neki način domaće hotelijere i ugostitelje treba nekim mjerama privoliti na kupnju domaće hrane. No, ako ništa drugo moglo bi se to zahtijevati od svih onih koji koriste kredite i pojedine poticaje za pripremu turističke sezone.

Što uopće izvesti na europsko tržište ako nemamo dovoljno ni za domaće potrebe? To je pitanje koje si mnogi postavljaju, no možda bi ga trebalo ipak preoblikovati, pa reći što ponuditi barem turistima ove godine na Jadranu? Godinama smo upozoravali kako država daje kredite turističkim tvrtkama za pripremu turističke sezone, a oni novac poreznih obveznika potroše praveći promet i debelu zaradu uvoznicima. No, od ove sezone svi koji očekuju pomoć u vidu kredita moraju imati na umu kako turistima pružiti domaće proizvode. Dakako, ako Agrokor i druge tvrtke koje su potpisali obvezujuće ugovore budu imali dovoljno takve robe u ponudi. No, što ako odrezak na stolu nekog od hotela ipak ne bude od domaće svinjetine ili junetine? Onda pak postoji negdje greška. Možda treba država intervenirati i na drugu stranu. A to je da potpomogne domaće proizvođače hrane da se također pripreme za novu turističku sezonu. Nije problem za one koji proizvode sirovinu poput uzgajivača mliječnih krava ili pak pšenice. No, kako omogućiti nekom od proizvođača sira, ili pak kulena da stignu na stolove hotela. Ti proizvodi moraju biti po svim pravilima Europe, a naši propisi ništa ne zaostaju. Dakle, priprema, rad, pakiranje. Apsolutno sve mora biti na nivou. Ako to u potpunosti ne uspijemo ove godine, valja imati na umu da slijedeće sezone moraju biti doslovce naše u punom smislu te riječi. I na kraju, dobra stara Europa je tu. Kupila je naše proizvode. Poznavajući prilike u mnogim novoprimitim zemljama u Europsku uniju, za očekivati bi bilo da brzo ostanemo bez vlasništva nad brojnim hotelima, zemljištu uz more, ali i poljoprivrednim resursima. Upravo zato možda i nije loše

imati na raspolaganju ovaj novi period prilagodbe. Nama ipak nakon rata i porača treba malo više vremena nego drugima, a u poljoprivrednom i turističkom smislu imamo mnogo više za sačuvati nego li jedna Poljska, Slovačka, Mađarska ili Slovenija. Ako smo vlasnici zemlje, te vlastita mora i obale, u budućnosti to je zasigurno Europska unija, moći ćemo biti na tom zahtjevnom tržištu.

Kontrolirati vlastiti turizam

Valja imati na umu da i pored svih beneficija teško na to tržište i po ulasku u tu asocijaciju možemo na klasični način. Nama bi pak kontrola nad vlastitim turizmom trebala biti dovoljna. A posebice ako se agroturizam i seoska domaćinstva uz obalu nastave razvijati i podizati sadašnjim ritmom. Normalo, da bi trebalo malo protresti domaće pravilnike. A to su ograničenja u broju primitih

gostiju, ili pak nemogućnosti serviranja proizvoda koji nisu stvoreni na domaćinstvu. Postoji prema sadašnjem pravilniku o ugošćavanju gostiju na seoskom imanju mogućnost suradnje, pa tako oni u Dalmaciji mogu surađivati s obiteljskim gospodarstvom koje se bavi ribarstvom. Ili pak s nekim iz Slavonije tko proizvodi kulen. No, nema smisla da gostu ne ponudimo kavu, ili pak pivo. Doista nije moguće očekivati da pronađemo neko domaćinstvo koje proizvodi pivo ili pak kavu. Bilo bi doista nerazumno da nam vlastita ograničenja u glavama postanu veća smutnja od samih euro nameta koja nas očekuju ulaskom u uniju. Mora nam biti jasno da ćemo ipak ostati uvoznici mnogo čega, ali vjerojatno nitko i dalje neće imati ništa protiv da uvozimo televizore iz Tajvana i ručnike iz Pakistana. No, ako pak budemo meso i mlijeko uvozili iz Italije i drugih zemalja odnijeli smo gaće na štapu.

Potrošačke su udruge svojedobno u nasumce odabranim trgovačkim centrima kupile po pet vrsta (i domaće i stranog) maslinovog ulja, margarina, jogurta, voćnih sokova, čokolada, polutvrdog sira i suhomesnatih proizvoda, dale ih na analizu zdravstvene ispravnosti i kvalitete u zavode za javno zdravstvo, te usporedile omjer kvalitete i cijene proizvoda. Svih pet odabranih maslinovih ulja s policama trgovina imalo je odgovarajuće deklaracije, dobar mikrobiološki rezultat, a kao najkvalitetnije se pokazalo ulje istarskog proizvođača "Agrolaguna", skuplje od ostalih petnaestak kuna za pola litre. Djevičansko ulje "Zvijezda" i obično maslinovo ulje "SMS" jednake su kvalitete, i cijene, iako je djevičansko ulje sastavom vrednije, dok djevičansko ulje "Bertolli Robusto" ima istu cijenu kao "Zvijezdino" ulje, a lošije je kvalitete. Djevičansko ulje proizvođača "PZ Tribunj", pokazala je analiza, najskuplje je i najlošije kvalitete, jer sadrži najviše loših masnih kiselina.

Sirevi najbolje kvalitete

Analizirana je i "kranjska kobasa", proizvod vrlo široke potrošnje, iako velike kalorijske vrijednosti i s visokim sadržajem zasićenih masnih kiselina. Uzeti su uzorci kobasa "Agro Rijeke", "Karlovačke mesne industrije", "Imesa", "Gavrilovića", "Podravke Danice" i "PIK-a Vrbovec", cijene od 49 do 55 kuna/kg, pri čemu je riječka kobasa znatno jeftinija, jer za kilogram treba platiti 31 kunu. Sve su one zdravstveno (bakteriološki) ispravne, i s dopuštenim vrijednostima podataka, pokazala je analiza, pri čemu "Gavrilovićeve" ima najmanje fosfata - pojačivača okusa, emulgatora, dok "Agro" kobasa ima najmanje nitrita, standardnog konzervansa. Problem se pokazao u kobasama i mesnim prerađevinama malih, lokalnih proizvođača pa su u varaždinskom "Potrošaču" zaključili da su tamošnji mesni proizvodi malih obrtnika bakteriološki neispravni i sumnjive kontrole, nedeklarirani ili s netočnim deklaracijama, te često bez obilježnog roka trajanja.

Ispitani su i margarina te je ustanovljeno da u češkom margarinu "Rama", koji je među najjeftinijima, ima više masti od deklarirane, kao i u crnogorskom "Dijamantu", koji se deklarira kao margarin

sa smanjenim udjelom masnoće! Inače, svi su margarini zdravstveno ispravni. Voćni sokovi koje pijemo također su zdravstveno ispravni, no događa se, pokazala je analiza, da se umjesto skupog voća deklariranog na etiketama u njih stavljaju i jeftinije, slične varijante pa se u, primjerice, sokovima od ribizla pronalazilo i grožđe, te slično. Ispitani jogurti dobre su kvalitete, a kad su vrste polutvrdog sira u pitanju, pokazala je analiza, u promatranju omjera kvalitete i cijene najviše zadovoljavaju "Baranjac" iz "Belja", "Zdenka Trapist Sport" iz Velikih Zdenaca i bjelovarski "Sirela Dimsi".

No, da se nešto i mijenja pokazuju neki statistički podaci koji su se u medijima pojavili početkom ožujka. Uvoz hrane na početku godine pao je 38 posto, a izvoz porastao gotovo 22 posto. Naša uvozno-izvozna bilanca prvi put je goto-

plasman. Euro vrijedi više pa je domaća roba sve konkurentnija. Skupi euro više odgovara izvoznima, jer za svoje proizvode vani dobivaju više. Iako bi na hrvatskom tlu mogle uspijevati sve kulture osim tropskog voća, i dalje je visoki uvoz jabuka, krušaka i krumpira. Svaki četvrti proizvod na policama domaćih trgovina uvezen je. Uz toliki nedostatak robe iz domaće proizvodnje, neutemeljeno je očekivati da će uvoz biti trajno smanjen.

Podsjetimo, u Hrvatsku je prošle godine uvezeno hrane u rekordnoj vrijednosti većoj od 2,6 milijardi dolara, dok je uvoz hrane 2007. godine iznosio 2,1 milijardu dolara. Tako je pokrivenost uvoza izvozom hrane osjetno pala ispod 60 posto dok je još 2007. bila na zavidnih 68 posto.

Najveći pomak u proizvodnji hrane, kažu u Ministarstvu, možemo u kraćem vremenskom roku postići u proizvodnji

vo pozitivna. U siječnju je uvezeno hrane za 131,9 milijuna dolara, a izvezeno za 128,5 milijuna dolara. Ti pozitivni trendovi iznenadili su mnoge jer dolaze upravo u jeku svjetske gospodarske krize.

Gotovo pozitivnoj trgovinskoj bilanci najviše je pridonio izvoz tune, koje je na japansko tržište plasirano triput više nego prije godinu dana. Ribari tvrde da je to zbog sezone izlova, koja je ove godine kulminirala u siječnju. Uz prerađivače tune, u vrhu ljestvice izvoznih proizvoda i dalje su šećer i kukuruz.

Na povećanje izvoza hrane povoljno je utjecalo smanjenje plasmana kredita uvoznima za nabavu strane robe, što je izvoznima omogućilo veći

voća i povrća. Samo se voća godišnje uveze u vrijednosti oko 160 milijuna dolara. U Hrvatskoj se, pak, mogu proizvoditi sve vrste voća, osim banana i egzotičnog južnog voća. Sad se uvozi 40 posto voća i 25 posto povrća.

Sadašnja domaća proizvodnja voća, uz 80 posto veću proizvodnju mandarina nego što su domaće potrebe i od nedavno samodostatnu proizvodnju jagoda, zadovoljava 60 posto ponude jabuka, 40 posto bresaka i samo 10 posto krušaka. Na fotografijama su police s ribom, te voćem i povrćem u jednom od trgovačkih lanaca.

Lovro FILIPOVIĆ

Zemlja svinja i krava uzor i najmoćnijima

Svinjogojstvo kombinira svoje istraživačke programe u korist svih uzgajivača svinja - Sigurnost hrane u Danskoj smatra se jednom od najboljih u svijetu.

za EU agro Hrvatska
piše:
Brit Maarit ASMUND

Današnji uzgajivači svinja moraju imati pristup najboljim mogućim informacijama o istraživanju i inovacijama koje bi im mogle pomoći u donošenju odluka. Danska industrija dosta ulaže u istraživanje i inovacije u proteklom godinama. U kombinaciji s istraživanjima koja su financirana iz državnih fondova, ovo je danske uzgajivače svinja održalo na vodećoj poziciji u profesionalnom svinjogojstvu.

Svinjogojstvo kombinira svoje istraživačke programe u korist svih uzgajivača svinja, također, pojedinačni istraživački instituti blisko surađuju kako bi maksimalno iskoristili raspoložive resurse. Danski institut za poljoprivredne znanosti je odgovoran Ministarstvu hrane, poljoprivrede i ribarstva te ima ulogu razvoja razumijevanja sistema poljoprivredne proizvodnje i omogućavanja komunikacije između proizvođača.

Danski institut za hranu i veterinarska istraživanja dio je Danske veterinarske usluge te je također odgovoran Ministarstvu obitelji i potrošačkih pitanja. Njegov zadatak je doprinos proizvodnji zdrave stoke i proizvoda životinjskog porijekla preventivom i kontrolom bolesti. Osim istraživanja, institut nudi i konzultantske usluge.

Kraljevski veterinarski i poljoprivredni fakultet obavlja velike istraživačke programe o proizvodnji i kvaliteti hrane kao i svoje uobičajene obrazovne djelatnosti.

Nacionalni odbor za svinjogojstvo je tijelo koje nadzire sva istraživanja industrijski financirana istraživanja, pred-

stavljajući 3 organizacije: DANSKE SLA-
GTERIER, Udruženje danskih farmera i
Udrugu danskih obiteljskih farmi. Naci-
onalni odbor zadužen je za istraživanje
i razvoj u području primarnog svinjogoj-
stva s ciljem poboljšanja kvalitete i efi-
kasnosti proizvodnje. Glavna područja
istraživanja su, Ishrana, reprodukcija,
sustavi smještaja, proizvođačka oprema,
okoliš, zdravlje, zoonoze, uzgoj.

su podaci odmah dostupni proizvođači-
ma na terenu.

Sustav nadzora za uzgajivače svi-
nja koordiniran je od strane najvažnijih
poljoprivrednih organizacija. To osigura-
va da su rezultati istraživanja preneseni
proizvođačima brzo i efikasno. Nacional-
ni odbor svaki tjedan šalje informacije
uzgajivačima svinja i drugim pretplatni-
cima.

Malene, Peter i Søren Hauge, Charolais s njihove Hesselballegaard farme pored Vejle

Danski primijenjeni model za istra-
živanje svinjogojstva (DAPR) je glavna
istraživačka aktivnost, koja se odvija u
proizvodnim stadima. Testovi predstavl-
jaju razvoj radova koje obavlja Danski
institut za poljoprivredne znanosti te
druge istraživačke ustanove. Otprilike
100 stada kontinuirano je uključeno u
istraživanje ishrane, reprodukcije i proi-
zvodnih sistema, nove opreme te zdrav-
stvenih pitanja. Ova istraživanja vode se
u uskoj suradnji s lokalnim savjetnicima
za svinjogojstvo kako bi se osiguralo da

Informacije se također prenose di-
rektno putem seminara, sastanaka i rele-
vantnih publikacija kao što su DS-News.

Sve više komercijalnih ribogojilišta

U području akvakulture, Danski
institute za istraživanje ribarstva istra-
žuje nove načine uzgoja i njihov utjecaj
na okoliš. Istražuju ishranu, genetiku, i
psihologiju, sprečavanje i smanjivanje
bolesti ribe te važnost optimalne riblje
dobrobiti u akvakulturi. Cilj njihovog
istraživanja je daljnji održivi razvitak

industrije akvakulture, koji raste na globalnoj razini i koji sve više doprinosi ukupnoj rastućoj vrijednosti komercijalnih ribogojilišta.

Aktivnosti u okviru akvakulture pokrivaju 3 područja istraživanja:

Sustavi akvakulture, metode uzgoja i utjecaji na okoliš

Fokusirani na sustave i metode uzgoja ribe i školjkaša te njihovog utjecaja na okoliš

Istraživanje proizvodnje ribe s malim utjecajem na okoliš i visoko-kvalitetnim outputom, uključujući važnost prehrane, genetike i psihologije.

Istraživanje metoda preventive i ograničavanja bolesti riba i značaja koji optimalna riblja dobrobit ima u kvaliteti proizvoda u Danskoj akvakulturi.

Kontrola i sigurnost namirnica

Sigurnost hrane u Danskoj smatra se jednom od najboljih u svijetu. Ova činjenica povezana je s dugom tradicijom u kojoj su svi sudionici – od proizvođača hrane, farmera, klaonica, ostalih poduzeća koje se bave preradom hrane, vlade i trgovinskih organizacija – dio organiziranog sistema koji izvrsno funkcionira, s iscrpnom dokumentacijom, detaljno poznavanje porijekla hrane i efikasnom kontrolom.

Danski sustav osigurava ispitivanja i kontrolu svih bolesti i drugih faktora značajnih na sigurnost hrane. Ovaj sustav funkcionira godinama i omogućuje otkrivanje porijekla pojave bolesti kod zaražene životinje.

Detaljna dokumentacija i kontrola omogućavaju da se bolesti svedu na minimum. Ovim se osigurava dokumentacija uvoznicima danskih mesnih i mliječnih proizvoda da se radi o najboljoj sigurnosti hrane na svijetu

Prehrambena sigurnost i programi garancije kvalitete u danskom svinjogojstvu

Politička klima u Danskoj osigurala je da je prehrambena sigurnost najvažniji prioritet za dansku industriju svinjskog mesa. To se posebno odnosilo na dansku svinjogojsku industriju koja je tijekom proteklih deset godina održavala svoju reputaciju i prihvatljivost danskog društva uopće.

Kontroliranje salmonele i njenih tragova dva su najvažnija programa kvalitetnog osiguranja koja provodi danska

Ova je kravica vlasništvo Claes Johanssen, Skara, I na slici je sa djecom Lene i Viktorom

svinjogojska industrija.

Što se tiče klaonica, kontrola kvalitete i zdravstvena sigurnost hrane su ista stvar. Zbog toga, mnogi aspekti kvalitete kontrole pokriveni su kontrolnim sistemima unutar tvrtke. Na primjer, kvaliteta rezanja često je kontrolirana paralelno s nadgledanjem fekalne kontaminacije.

Nadalje, Dansko vijeće za klasifikaciju svinja, koja pripada Danskom ministarstvu obiteljskih i potrošačkih pitanja, ispituje procese vezane uz niveliranje uplate (npr. tretman skidanja kože i otklanjanje krajnika).

Za svaku vrstu rezanja je potrebna detaljna specifikacija. Ako dođe do nepravilnosti, proces se odmah ispravlja, i ponovo se obavlja inspekcija mesa u skladu sa specifičnim pravilima.

Kontrola prinosa bazirana je na provjeri težina u različitim fazama proizvodnje. Težina prilikom klanja omogućava da predvide težinu rezanih komada kao prvobitnih rezanih komada. Ako postoji razlika između stvarne i očekivane težine, to može značiti da je rezanje bilo nepravilno, a zatim se slučaj istražuje i odmah ispravlja.

Visoki standardi prehrambene sigurnosti govedine

Danska se službeno vodi kao zemlja bez tuberkuloze, bruceloze i leukoze, bolesti koje mogu zaraziti čovjeka kroz hranu životinjskog porijekla. Sve zaklane životinje moraju proći ante-mortem

inspekciju prije klanja i post-mortem inspekciju nakon klanja, da bi se dopustilo korištenje za ljudske upotrebu.

Nadalje, testovi se rade sa ostacima antibiotika, kemoterapeutika, hormona, beta-agonistika, pesticida, supstanci iz zagađenog okoliša (kao što su teški metali), zoonoze (poput Salmonele ili E.coli 0157), kontrole higijene se vrši u svim klaonicama kroz bris probe za E. coli

Kodeks o pravilnoj ishrani životinja

Smjernice koji se odnose na sve faze proizvodnje i upotrebe hrane za sve životinje korištene za proizvodnju hrane uključujući i akvakulturu su razrađene od strane Komisije Codex Alimentarius. Smjernice su ustanovljene na slijedećim principima:

- Mogućnost utvrđivanja porijekla
- Osiguranje kvalitete/auto kontrola
- Označavanje hrane za životinje
- Javna kontrola

Time se pokriva čitav lanac ishrane. Nadalje, određeno je da prehrana ne smije sadržavati nedopuštene supstance kao što su pesticidi i mikro toksini i da životinjske bjelančevine ne smiju biti korištene u ishrani za preživače. Pravila koja se tiču domaćinstava koja koriste kultivaciju životinjske ishrane. Pesticidi u gnojivu moraju se pravilno upotrebljavati, a ispravna životinjska hrana se mora dati grupi životinja za koju je namijenjena. Danske biljke i biljni proizvodi proizvode se sukladno ovim smjernicama.

Zdravstvena ispravnost mesa u danskom peradstvu

Prehrambena sigurnost u proizvodnji peradi je zasnovana na efikasnom managementu proizvodnje i kontroli svih njenih dijelova.

Opskrba hranom

Dansko vijeće za biljke vrši nadzor kako bi osiguralo da svi mlinovi za hranu prate danske i EU odredbe utvrđene za proizvodnju hrane, uključujući higijenu i upotrebu sirovina i aditiva. Upotreba koštanog brašna, mesa i antibiotika za poticanje rasta nisu dozvoljeni u danskoj hrani za perad.

Torben Poulsen Predsjednik Danske Svineproducenter u svojoj svinjcu

Sva stočna hrana mora biti toplotno tretirana na temperaturi od 810 C i nakon toga ohlađena bez zagađenja konačnog proizvoda. Uz javnu kontrolu, eksperti iz Danskog vijeća za peradstvo kontroliraju higijenu u mlinovima za stočnu hranu. Jedino mlinovi stočne hrane koji poštuju ova pravila imaju dozvolu za opskrbljivanje danske proizvodnje peradi.

Proizvodnja jaja za leženje

Proizvodnja jaja za leženje u valionicama odvija se u strogo higijenskim uvjetima. Proizvodnja podliježe stalnoj kontroli salmonela. I jato nesilica i jaja za leženje uništavaju se ako se pojavi salmonela. Valionice i farme koje opskrbljuju valionice podliježu kontroli veterinarizacije iz Danskog veterinarskog i prehrambenog

instituta. Određena su i pravila koja se primjenjuju na upravu i raspored zgrada.

Danski proizvođači brojlerskih pilića poduzimaju različite oblike kontrole tijekom proizvodnje kako bi osigurali prikladan nivo higijene i zdravlja životinja. Kontrola se primjenjuje po smjernicama koje je odobrio Danski veterinarski i prehrambeni institut. Dva do tri tjedna prije klanja jata peradi testiraju se na salmonelu. Prije klanja, javni veterinar u klaonicama prima informacije o jatu, uključujući i status salmonela u jatu i dokumentaciju koja dokazuje da su pilići imali pravilnu ishranu. Nadalje, Klaonice se kontroliraju i na pojavu salmonela i drugih mikro organizama veterinarski i prehrambeni institut redovito kontrolira jata peradi.

Klaonice peradi

U klaonicama, veterinari i njihovi asistenti obavljaju kontrole brojlerskih pilića prije i poslije klanja. Samo meso peradi koje je prema zakonu prikladno za ljudsku konzumaciju, pakira se i prodaje. U klaonicama se također kontrolira prisustvo salmonela i drugih mikro organizama.

Sales Manager Grethe Klogborg and Business Manager Vagn Aage Jensen ponosni na hibridne šećerne repe proizvedene u njihovoj proizvodnji

Odobrenje Halala

Muslimani su putem Islamskog kulturnog centra u Kopenhagenu odobrili da je danska perad zaklana sukladno Halalu. Veterinari i asistenti veterinarizacije koji su zaposleni u Danskom veterinarskom i prehrambenom institutu stalni su zaposlenici klaonica. Oni kontroliraju životinje prije klanja te trupla i organe nakon klanja. Samo životinje koje su prikladne za konzumaciju prema pravilnicima Europske Unije dobivaju odobrenje za pakiranje, prodaju ili daljnju obradu.

Danski veterinarski i prehrambeni institut svim je danskim klaonicama i pogonima odobrio i revidirao HACCP sustav. Dansko meso prodaje se svugdje u svijetu, i zbog tog razloga danske klaonice implementirale su dodatni sistem kontrole kvalitete kao dodatak HACCP-u koji se bazira na posebnim zahtjevima potrošača ili međunarodno priznatim standardima poput BRC-a ili IFSa.

Kontrola ribolova

Ribolovni sektor u Danskoj, ako se isključe Greenland i Faroe otoke – je pod upravom Zajedničke ribolovne politike Europske Unije. Ovlaštena ustanova koja nadgleda i nameće nacionalne te politike zaštite Europske Unije je Dansko vijeće za ribolov, koje je dio Ministarstva hrane, poljoprivrede i ribolova. Vijeće vodi inspekciju na moru i pristaništima, kao i kontrolu marketinških standarda EU. Inspekcija veterinarskih standarda odgovornost je Danskog vijeća za veterinarstvo i hranu, koje je također dio Ministarstva. Nacionalno zakonodavstvo ima za cilj iskorištavanje mogućnosti u ribolovu bez prekoračivanja kvota. Tehnička pravila određena su od strane EU na bazi znanstvenih savjeta i redovno se procjenjuju

Tradicija i moderni običaji

U Danskoj tradicionalni događaji – osobito tradicije povezane uz jelo – slave se na drugačiji način na selu i u velikim gradovima.

To je osobito jasno kada se uspoređuje ono što se smatra tradicionalnom danskom kuhinjom s naglaskom na jela od mljevenog mesa, krumpir i umak i modernu dansku kuhinju baziranu na jednostavnim, svježim, lokalno proizvedenim i visoko-kvalitetnim namirnicama.

*Inovativno
Individualno
Inteligentno*

DKC5143

FAO 445

RM 101

**Jer znate da
može bolje**

Rekordni prinosi niske vlažnosti zrna

Odlične tolerantnosti na stres i sušu

Otporan na udare vjetrova – snažan korijen i elastična stabljika

Duboko zrno

Gustoća sjetve 73-79 tisuća zrna

Potražite veliku plavu
vreću kod vašeg
dobavljača

**DEKALB i GUARDIANI AS
ZA NAJBOLJI
KUKURUZNI STAS!**

Herbicidi iz obitelji **Guardian®** vaš kukuruz štite

Pouzdanost, Provjereno, Na vrijeme, Ekonomično

KOMBINIRANI HERBICID za
suzbijanje jednogodišnjih uskolisnih
i širokolisnih korova u kukuruзу

DOZA: SAMO 3,5-4,5 L/ha

VIŠE ACETOKLORA ZA BOLJU
KONTROLU TRAVNIH KOROVA

Za samostalnu PRE-EM i RANU
POST-EM PRIMJENU

Za teške i rezistentne korove u PRE-
EM-u odličan je u kombinaciji s
Merlinom, a u POST-EM primjeni u
kombinaciji s Callistom.

Acetoklor 840g/L

DOZA: SAMO 1,75-2,75 L/ha

Za PRE-EM primjenu uz Radazin
TZ (jednogod. širokolisni korovi)
ili Merlin (teži širokolisni korovi)
i za RANU POST-EM primjenu
uz Callisto (teži korovi).

MONSANTO
imagine®

Monsanto d.o.o.
Tel: 01 38 43 065
Slavonija: 099 21 32 789

Zap. Hrvatska: 098 220 570

AS

= NOVA FORMULACIJA UZ NOVI ZAŠTITNIK KUKURUZA

= potrebno je manje kiše za aktivaciju, a kukuruz je zdraviji kod suviška vlage u tlu pri hladnom vremenu
Guardian®-i kad odlučujete na temelju dugogodišnjeg dobrog iskustva!

Kukuruzna priča bez ideala, ali i čvrstog tla

Kukuruzna priča svakako nije i neće na kraju ispasti bajka. No, on će se posijati, na nekakav način će biti i isplaćen ali zasigurno će ova godina biti upamćena po turbulencijama cijena. A njih će određivati sve i svašta. I cijena nafte, i brodarine, i kamate, i potražnja, i cijena bio dizela, pa bio plina i etanola. Jednostavno sve će utjecati na to žuto poluokruglo zlatno zrno, a u svemu tome bi na kraju ipak trebali najbolje profitirati mešetari i trgovci

U Hrvatskoj je u 2008. godini proizvedeno 2.461.642 tona kukuruza, što 73 posto više nego u godini ranije, pokazuju prethodni podaci Državnog zavoda za statistiku o ostvarenim prirodima kasnih usjeva sa stanjem 10. studenog lani. Ta količina merkantilnog i sjemenskog kukuruza proizvedena na površinama od 308,5 tisuća hektara, ili za oko osam posto većim površinama nego u godini prije, a prosječna proizvodnja kukuruza po hektaru iznosila je 7,98 tona. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva proizvela su 2,06 milijuna tona kukuruza sa 261,6 hektara, a prosječna je proizvodnja po hektaru iznosila 7,91 tonu. Poslovni subjekti, koji su kukuruz zasijali na 46,9 tisuća hektara, ostvarili su proizvodnju od 391,8 tisuća tona sa prosječnim prirodom od 8,35 tona po hektaru. Takvo je stanje bilo prošle godine kod nas. Zemlja kukuruza je Meksiko. Ali samo porijeklom. Zapravo su vrh proizvodnje farmere u USA. I to bi se moglo reći da je Iowa broj jedan. Za one koji se teže snalaze na karti USA, riječ je državi kojoj je Chicago glavni grad. U Iowi, prema Iowa State

University, prinosi zrna su bili treći po rezultatima u povijesti. Dakle, od kada se to mjeri, a u toj sjevernoj zemlji je to od 1876. godine. Čak je i kvalitet zrna bio bolji na siromašnijim tlima. Iako su imali problema s gljivičnim problemima koji su često zrno zaraženo njima činili neupotrebljivim za stočarsku proizvodnju, prinos je ostao dobar. No, što su radili s njim. Pa to kod njih nije problem. Čak 38 posto proizvodnje kukuruza je otišao u proizvodnju etanola i bio plina. I u ovoj godini bez obzira na kukuruzne turbulencije u Europi Amerikanci nemaju straha. Raste potrošnja bioplina, bio dizela, etanola, ali i plastičnih masa na bazi kukuruza.

Proljetne sjetve će biti

Provedba proljetne sjetve uopće nije upitna. Bit će obavljena i neće biti baš nešto ni skuplja od prošlogodišnje. Predviđa se ipak da će na kraju cijena poljoprivrednih proizvoda, a kukuruza posebice biti niža. No, problem naših seljaka je i taj što su prezaduženi i doslovce nelikvidni. I jednostavno rečeno mnogi nemaju novca za sjetvu. Nelikvidni su često i organizatori proizvodnje pa nitko ju ne želi ni ugovarati a posebice kreditirati jer ne mogu procijeniti kolika će biti cijena na kraju. Često koriste izraz dužničko ropstvo.

Prerađivači se žale kako ih "čuškaju" banke pa se prijete da bi mogli odustatu od sjetve. Prijete da će Hrvatskoj zaprijetiti glad. No, ipak su to sve riječi i prijetnje koje vole mediji a opet mora se reći što će drugo raditi ako neće sijati. Iz Ministarstva poljoprivrede, odnosno iz ureda Krešimira Kuterovca, državnog tajnika ide obećanje da će Vlada isplatiti sve državne potpore u zakonskom roku. Do kraja travnja isplatit će još 1,4 milijardi kuna poticaja. Ako to nije novac za provedbu sjetve - za što je onda? -, upitao se

nedavno na jednom sastanku s proizvođačima Kuterovac i poručio da ne možemo više razmišljati na način da uvijek država treba sanirati nečije dugove jer mi smo svi ta država. I općenito gledajući, pitanje je da li je doista sva financijska problematika poduzeća, zadruga i OPG zbog poljoprivrednih problema.

Za pretpostaviti da u vrijeme recesije ne možemo računati na velike zarade, kupnju nove mehanizacije ili podizanja nekakvih objekata koji nisu nužno bitni za proizvodnju. No, poticaja ima i nema razloga da se ne krene u proizvodnju. Nitko ne može reći da su svih ovih godina za svaku kulturu seljaci znali koliko će dobiti kada ju prodaju, kada će dobiti na kraju i novce, i u opće, koliko će čega proizvesti.

Previše je seljaka pred bankrotom

Optimalni rokovi proljetne sjetve su pred vratima. Dio seljaka je i pred bankrotom. Dužni su organizatorima proizvodnje, poljoprivrednim tvrtkama i zadrugama, državi za zakup poljoprivrednog zemljišta, bankama koje po selima već provode ovrhe. No, zadnje što trebaju učiniti je da ne posiju, ali organizatori proizvodnje moraju naći načina da se osiguraju na nekakav način da u slučaju ne plaćanja od strane proizvođača mogu biti vlasnici uroda. Ovakva se priča ponavlja pred svaku sjetvu i svake godine jednako završi. Posiju se gotovo sve površine koje su i bile planirane. Proljetne odlascima u Zagreb u kolonama i s traktorima nisu novost, a ni nešto što su izmislili hrvatski poljoprivrednici. Za očekivati je stalnu borbu, ali druge nema. Moramo priznati da jednom velikom dijelu seljaka još uvijek nisu isplaćeni novci za prošlogodišnje predane usjeve - kukuruz, ali i suncokret, šećernu repu, a nekima čak ni za pšenicu. Može se zamisliti koliki je problem ako nekome kasni

isplata za pet kultura. Taj je doista u problemima. No, za takve slučajeve pojedinačno mora misliti i država i pronalaziti rješenja.

Banke treniraju strogoću

U možda najvećim problemima su oni koji su ulazili u velike investicije. Dio banaka podigao je kamate na kredite. Neki čak i na 11 posto i to je drugi par opanaka jer se banke ponašaju doista lihvarski i u ovo vrijeme odigravaju jednu čudnu, i prije svega bezobraznu igru. U Osječko-baranjskoj županiji sjetva će se obaviti na ukupno 108.000 ha površina. Koliko treba novaca za jedan hektar? Približno 5.000 kuna, što znači da sjetva u Osječko-baranjskoj županiji košta ni manje ni više nego li 540 milijuna kuna. Isplaćena je samo polovica iznosa za kukuruz na ime poticaja i doista je teško osigurati spomenutih pet tisuća kuna. I na kraju priča nije gotovo. U nekoj bajnoj situaciji nisu ni prerađivači. A od svega najbolnije je to što dio proizvođača kukuruz prodao, a još nije za njega dobio novac, a sad njegova cijena na tržištu raste, zbog čega se mnogi od njih osjećaju prevareni. A procjenjuje se i da su proizvođači s otkupnom cijenom kukuruza od 60 lipa imali gubitke od 3.000 kuna po hektaru. Tu su kukavičje jaje jesenas i zimus odradili otkupljivači. Kao monopolisti držali su cijenu od 60 lipa. I to su napravili u vrijeme kada su znali da se očekuje 70 lipa za kilogram kukuruza, i

u vrijeme kada su to oni mogli prihvatiti. Ali lihvarjenje je stara navika hrvatskih trgovaca i nakupaca.

Od ljeta na ovamo sve agro-kulture (soja, pšenica, kukuruz, riža itd.) bilježe oštre korekcije cijena, a eksplozija atomske bombe na dioničkim tržištima u potpunosti je obrisala fundamente po kojima se krajnji kupci ravnaju u odlukama o kupnji. Oni koji 'vjeruju' da ovo nije kraj pojeftinjenja su Japanci, inače najveći uvoznici kukuruza na svijetu. U svibnju i lipnju dosta su se opekli kupujući terminske ugovore (futures) kukuruza, s isporukom u četvrtom kvartalu ove godine. Plaćali su vrlo visoke cijene, oko 6-7\$, a sada su oko 4\$. Srećom, nisu kupili cjelokupnu kvartalnu kvotu (oko 4 mil. tona) pa je izbjegnuta sezona harakirija.

Je ili nije vrijeme za kukuruz. Pitanje je iskrslo nedavno i u Chicagu – glavnoj robnoj burzi svijeta, nakon što je kukuruz u terminskim ugovorima s isporukom u najbližem mjesecu (prosinač) potonuo ispod 3\$ za bushel (118 \$/toni).

Kroničari su uredno primijetili da je psihološko probijanje donjeg limita cijene ujedno vraćanje na kraj 2006. godine. Taj se trenutak smatra prijelomnim u smislu ravnoteže na tržištu, pošto su 'okrugla žuta zrna' od kraja te godine do ljeta 2008. cijena uporno krčila put prema gore, došavši na nezamislivih 8\$ za bushel (315 \$/toni). No, kada se razmišlja o kukuruzu valja imati na umu da je nafta ponovo ojačala te dolar izgubio na

vrijednosti i da će to zasigurno na kraju, tamo negdje u kasnu jesen uzrokovati veću cijenu kukuruza kao alternativnog izvora energije. Naime, skuplja nafta čini alternativna goriva povoljnijima a tu pripadaju bio-dizel i etanol.

Nezaustavljiv proboj GMO kukuruza

Mi ne želimo dozvoliti kukuruzu da se ponaša kao kaktus izjavili su nedavno u Monsanto, najvećem američkom proizvođaču biotehnoških usjeva (čitaj: GMO). Monsanto je izbio u prvu ligu strateške industrije SAD-a, početkom 90-ih, poslije povijesnog sastanka s predsjednikom Bushem. Tada mu je objašnjeno da Amerika može proširiti svoju dominaciju svijetom, novim oružjem – inženjerski dizajniranom hranom. Nadovezujući se na klasične elemente: financije i vatreno/nuklearno oružje. Ideja je prihvaćena u vrhu vlade i od tada traje snažno lobiranje u svijetu za promjenu zakonske regulative država koje su 'stale na rep poljoprivrednom napretku' te promjenu sentimenta sumnjičavih potrošač, ističe kolumnist jednog hrvatskog časopisa.

Monsanto trenutno pod složenim kodnim imenima razvija novu generaciju sušo-otporne kuruze, što je direktni odgovor na kuknjavu domaćih seljaka frustriranih sve većom nemilosrdnošću majčice prirode. Statistike već jasno pokazuju da su suše sve duže i količina godišnjih padalina konstantno se smanjuje. No, ne razvija se ovo rješenje samo za ratare lowe i Nebraske. Pravi bi bum sušo-otporni proizvod (masovna prodaja) mogao postići u Indiji, zemlji s 1,1 milijardi stanovnika. Bivša britanska kolonija ostala je uglavnom na agro-tehnološkom razvoju kakav su ostavili Britanci. Manji pomaci su postignuti tijekom 'Zelene revolucije' 60-ih kada su uvedene nove vrste sjemena, umjetna gnojiva, irigacijai slično, ali to se nije proširilo na cijelu zemlju i prebrzo je napredak utihnuo.

Biodizel pumpna stanica u krugu tvornice Amazone u Njemačkoj

Silaža kukuruza za postrojenje Bioplina na farmi Urban u Njemačkoj

Novi kukuruz otporan na sve i svašta

Novi kukuruz koji je već otporan na bolesti i insekte (prva generacija genskih 'igrice'), sada raste s dodatno preuređenim genom, odgovornim za kontrolu metabolizma biljke u sušnim razdobljima. Afričke zemlje proizvođači žitarica nisu trenutno zainteresirane za američki izum. Inovacijski inženjeri koje upošljavaju lokalna ministarstva poljoprivrede krenuli su klasičnim putem rješavanja problema, ističe isti kolumnist.

Novi kukuruz koji je već otporan na bolesti i insekte (prva generacija genskih 'igrice'), sada raste s dodatno preuređenim genom, odgovornim za kontrolu metabolizma biljke u sušnim razdobljima. Dolaskom suše, biljka se prirodno štiti usporavanjem rasta i smanjivanjem razvoja klipa. Stručnjaci žele dozvoliti biljci da zadrži ponašanje samo u dva smjera: početak čuvanje vode i manji rast biljke. Vlastiti klip, biljka 'ne smije dirati'. Mora ostati velik i izdašan. Inače dobijemo kaktus, koji nikome ne treba. Europljani, najstariji mudraci na zemlji, smatraju da treba ohrabrivati sve načine rješavanja problema: GMO, eksperimenti sa sortama, inovacije u sustavu navodnjavanja. Jer globalno gledano, svaka regija ima svoj tip suše i ne postoji uniformno rješenje.

Evo jedan primjer iz Hrvatske. Jedna lokalna dnevna novina na istoku Hrvatske, izdava primjer Poljoprivredne zadruge Lovas, koja se bavi isključivo

ugovorenom proizvodnjom s malim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

- Kako ćemo dalje, ne znamo, jer u situaciji u kakvoj je trenutačno poljoprivreda teško je očekivati dobro. Proizvodimo ratarske kulture na 1.400 hektara vlastitih površina i isto toliko površina imamo u ugovorenoj proizvodnji. Zahvaljujući ulaganjima u modernu tehnologiju postizemo visoke prinose, ali smo se sada našli u vrlo nezahvalnoj situaciji, iz koje se baš ne nazire povoljan izlazak. Već gotovo četiri desetljeća radim u po-

ljoprivredi, ali ovakvu krizu ne pamtim - kaže upravitelj te zadruge, Adam Rendulić.

Došlo je, kaže, do velikih poremećaja na tržištu većine poljoprivrednih kultura. Drastično je pala potrošnja, ali i cijene. Do sredine 2008. godine tržišna cijena pšenice bila je od 1,80 do 2,00 kune, a danas je 1,20 kuna za kilogram. Kukuruz je do berbe vrijedio po kilogramu od 1,60 do 1,80, s sada je 0,62 kune ili oko 2,5 puta manje. To je totalan kaos iz kojeg treba brzo izaći, poručuje Rendulić i pita - ne bi li bilo bolje da su ostali mala zadruga s malo zaposlenih i s manje skupe mehanizacije i objekata. Još su jedino zadovoljni što su investirali u podizanje farme za 400 muznih krava, pa će veći dio proizvoda utrošiti u vlastitoj proizvodnji stočne hrane.

Pripremio: **Damir RUKOVANJSKI**

Ogromni dugovi

Optimalni rokovi proljetne sjetve su pred vratima. Dio seljaka je i pred bankrotom. Dužni su organizatorima proizvodnje, poljoprivrednim tvrtkama i zadrugama, državi za zakup poljoprivrednog zemljišta, bankama koje po selima već provode ovrhe. No, zadnje što trebaju učiniti je da ne posiju, ali organizatori proizvodnje moraju naći načina da se osiguraju na nekakav način da u slučaju ne plaćanja od strane proizvođača mogu biti vlasnici uroda.

LUMAX®

Poprskano 32 puta

Poprskano samo jedanput

Temelj nove tehnologije za potpunu zaštitu kukuruza od korova!

- najučinkovitije oružje za borbu protiv tvrdokornih korova – **mračnjaka i dikice**
- najšire vrijeme primjene – **prije i neposredno nakon nicanja**
- širok spektar djelovanja – na **sve glavne širokolisne i uskolisne korove**
- najviša selektivnost prema kukuruzu omogućuje **postizanje najviših uroda**

Callisto Plant Technology

syngenta

Za detaljnije informacije obratiti se:
Syngenta Agro d.o.o., Samoborska cesta 147, 10090 Zagreb
tel.: 01/3887 670, fax: 01/3887 671

AUTOHTONI PROIZVODI POSTAJU ZAŠTIĆENI NAKON POSEBNE PROCEDURE, ALI SMO I SVJEDOCI MNOGIH ČUDNIH I EKSTRAVAGANTNIH SITUACIJA

Čvarci i svinjska mast i Hrvatima i Slovencima kamen spoticanja

Čvarak dakle nije samo slavonski, nego i slovenski proizvod, samo što ga mi zovemo ocvirk ili grump ističu Slovenci - Istraživanje 'slučaja čvarak' otvara Pandorinu kutiju sličnih sporova koji razni europski narodi, pretežito oni smješteni unutar srodnog kulturnog kruga, vode oko prevlasti nad nazivima određenih prehrambenih proizvoda

Nastojanju hrvatskog poduzetnika Tome Galovića da za slavonske čvarke dobije europsku potvrdu autohtonoga hrvatskog proizvoda sa zemljopisnim podrijetlom, kakvu je već dobio za kulen, protive se u Sloveniji tvrdeći da su čvarci zajednička europska baština

"Autohtonost nekoga prehrambenog proizvoda najprije se osigurava unutar države, a tek onda u Europskoj uniji, ali je najava o zaštiti čvaraka potpuna besmislica. Čvarci se prave u gotovo cijeloj Europi, osobito u srednjoj. Razlikuju se samo po postupku izradbe i debljini", izjavio je za ljubljanski dnevni list "Indirekt" dr. Janez Bogataj, vodeći slovenski etnolog.

"Čvarak dakle nije samo slavonski, nego i slovenski proizvod, samo što ga mi zovemo ocvirk ili grump, a nismo ga zaštitili jer bismo po istom načelu mogli zaštititi i svinjsku mast", rekao je Bogataj.

Tvrđi da je zapravo riječ o ozbiljnim stvarima nad kojima se Slovenija mora zamisliti jer je do sada prema europskoj uredbi EEC 510 iz 2006., koja propisuje postupak dobivanja potvrda za autohtone proizvode s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom, uspjela dobiti samo nekoliko potvrda.

Prvi proizvod koji je na taj način zaštitila bilo je "Ekstradjevičansko ulje iz slovenske Istre", a u postupku je i prijava za nekoliko vrsta ovčjih i kravljih sireva.

Mogućnost da države zapadnog Balkana, dok se približavaju Europskoj uniji, zaštite svoje proizvode koji se proizvode i u Sloveniji zabrinjavaju neke slovenske proizvođače. Boje se da ih više ne bi mogli prodavati pod dosadašnjim nazivima, kako se to prije dvije godine dogodilo koparskoj vinariji koja je zbog pritiska iz Mađarske morala prestati puniti svoje bijelo vino "Tokaj".

Na fotografiji snimljenoj u osječkoj Billi vidljivi su slovenski čvarci po cijeni od 38,99 kuna za 260 grama. Što znači da je kilogram oko 150 kuna.

Neki tradicionalni hrvatski brendovi u Sloveniji su, naime, još nezaštićeni, pa tako Celske mesnine i Skupina Kras proizvode i prodaju srijemsku kobasicu i kulen pripremljen po slavonskoj recepturi. "Krasov kulen" dobio je čak srebrnu medalju na lanjskom Poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu

Čvarci po slovenskom receptu

Čvarak, ocvirk, grump, duvan čvarak, töpörtö, džimirinki. Šest je to popularnih regionalnih naziva za jedan od sporednih proizvoda svinjokolje, nastao topljenjem masti svinjske potrbušine i leđa, čija proizvodnja se razlikuje u regionalnim nijansama. U šali nazivani 'svinjski čips', čvarci su od najranijih dana

oblikovali mentalne sklopove i želučane sokove kontinentalnih Hrvata. Sve dok se jedan od njih, brodski pravnik i poduzetnik Tomislav Galović, nije nedavno dosjetio dodati ih na siromašan popis od tek devet autohtonih hrvatskih prehrambenih brandova

U duhu dobrosusjedskih odnosa koje se već godinama svodi na uzajamno predizborno izazivanje umjetnih napetosti oko par metara širokih riječnih tokova i vješanje zastava na pročelja pograničnih kuća, u boj za čvarak svoj ispred Europe krenuli su Slovenci. Prvi se javio etnolog Janez Bogataj, koji smatra da kockice i listiće svinjske otopine ne može zaštititi Slavonac, jer pripadaju europskom kulturnom naslijeđu - u njima, veli on, uživaju i Francuzi i Englezi, pa čak i donedavni

Slovinci proizvode i nekakav svoj kulen

američki predsjednik Bush. Iako Bogataj kasnije smiruje tenziju komentirajući da je 'zaštiti čvarke jednako paradoksalno kao i zaštititi svinjsku mast', dodaje i da je 'problem Hrvata činjenica da nemaju dovoljno zaštićenih proizvoda'.

Postupak zaštite

'Zahvaljujem Bogataju što mi je dao ideju da idem u zaštitu slavonske domaće svinjske masti i uvjeren sam da ću uspjeti, na isti način kao što sam uspio s čvarkom', rekao je za tportal.hr Tomislav Galović te pojasnio u medijima krivo interpretiranu situaciju.

Postoje četiri pravna instituta intelektualnog vlasništva: patent, robni žig (brand), dizajn i ambalaža te zaštita geografskog porijekla proizvoda. Talijani, Mađari, naši Srijemci i Vojvođani te mnogi drugi proizvode čvarke. Ono što etnolog nije shvatio jest da sam ga ja zaštitio kao robni žig unutar Hrvatske, mene zanima samo pravna dimenzija. Samo procedura zaštite je trajala godinu dana, 90 dana prije zaštite žiga proizvod se objavljuje u glasniku Zavoda za intelektualno vlasništvo, pa je svatko mogao vidjeti da sam izrazio interes za zaštitom tog proizvoda. 8. ožujka prošle godine sam dobio rješenje da mi rok zaštite vrijedi 10 godina – do veljače 2017', kaže Galović.

Očito je da zaštita slavonskog čvaraka nije prepreka Slovincima da paralelno zaštite ocvirak ili grump, jednako kao što je srbijanska gospodarska komora nedavno pokrenula postupak zaštite valjevskog duvan-čvaraka (posebno prešane vrste čvaraka) pred institucijama Europske unije. Galović podržava ovaj postupak: 'Probao sam duvan-čvarak, Srbi imaju apsolutno pravo zaštititi ga, riječ je o kvalitetnom i autentičnom proizvodu.'

Galovićevi kulini

Galović pojašnjava i da nije pokrenuo postupak zaštite slavonskog čvaraka za izvoz u zemlje EU, jer ga je procijenio neisplativim. 'Pet tisuća eura, koliko košta taj certifikat, u ovom je trenutku previše za ono što se njime dobiva. Nedavno je baš skupina Slovenaca došla kod mene po čvarke, pa su mi rekli doslovce ovako: 'Da su čvarci naši, ne bismo prešli 500 kilometara iz Kopra i kupili vaše čvarke, kulin, švarglu i slaninu.' Inače, ja redovito osvajam medalje i na najvećem poljoprivrednom sajmu u Gornjoj Radgoni, a kako tamo često igram golf s poslovnim partnerima, katkad i prenesem koji kulin preko granice. Vole ga i slovenski carinici', napola u šali, napola ozbiljno kaže Galović.

Istraživanje 'slučaja čvarak' otvara Pandorinu kutiju sličnih sporova koji razni europski narodi, pretežito oni smješteni unutar srodnog kulturnog kruga, vode oko prevlasti nad nazivima određenih prehrambenih proizvoda. Slovinci su tako 1995. patentirali generički naziv ajvar, čime su razljutili cijelu regiju, a posebice Makedonce, od čijih paprika su u to vrijeme pretežito i proizvodili 'autohtoni' slovenski ajvar. Kako bi izbjegli moguće tužbe, makedonski proizvođači su nakon toga zaštitili južnomakedonski dijalektalni naziv ajver.

Sličan slučaj jest i onaj kad su Grci Dancima ispred nosa 'ukrali' vlasništvo nad nazivom feta sir, čiji su danas ekskluzivni distributeri na tržištu EU. Alkoholni napitak od anisa koji je u Grčkoj poznat pod imenom ouzo, a u Turskoj raki, predmet je spora Bugara i Makedonaca – i jedni i drugi ga zovu mastika, a Bugari su iskoristili članstvo u EU-u kako bi imali prednost pri izvozu. Stoga su Makedonci, koji u regiji imaju najviše prehrambenih patenata (čak 40), zaštitili tek recepturu strumičke mastike, jer danas je jedino moguće patentirati geografsko porijeklo i tehnologiju proizvodnje.

Gdje je tu Hrvatska? Naša su se ministarstva podijelila u dvije sfere djelovanja – Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva štiti prehrambene patente, dok se Ministarstvo kulture u okviru svog programa zaštite nematerijalnih kulturnih dobara bavi zaštitom tehnologije pripreme prehrambenih proizvoda. Tako smo zaštitili pripremu ličkog škripavca, zagorskih domaćih štrukli, sira iz mješine ili

soparnika, no pitanje je – treba li i u kojoj mjeri država uopće inzistirati na potvrdi autentičnosti nekog prehrambenog proizvoda, ako znamo da je određeni režim prehrane zajednički za cijelu regiju?

Zaštita kao marketinška kategorija

'Austrougarski kulturni krug na sjeveru te mediteranski na jugu dijele sličan ukus, iste namirnice, slične tehnike pripreme i jela. Knedli su sastavni dio slovačke, češke, austrijske, njemačke, ali i hrvatske kuhinje; štrukle jedu i Slovinci, a i zapisani su prije u slovenskoj kuharici nego u hrvatskoj (naša prva je objavljena tek 1813). Stoga je važnije promatrati međusobne kulturne kontakte i prožimanja nego inzistirati na stvaralačkom geniju hrvatskih kuhara i kuharica', smatra Jelena Ivanišević, znanstvena novakinja sa zagrebačkog Instituta za etnologiju i folkloristiku.

Ivanišević smatra da je zaštita proizvoda, iako vjerojatno zamišljena kao zaštita potrošača, uglavnom marketinška kategorija koja proizvodi dodanu vrijednost. Dodaje i da brandiranje može pomoći proizvodnji hrvatskog kulinarškog identiteta, koji zasad ne postoji kao izvozna marka. 'S toliko razvijenim turizmom, bilo bi suludo ne iskoristiti ovu prednost, tim prije što je prošlo vrijeme sunca, mora i ćevapa - zahtjevniji gosti donose i više novaca, naravno pod uvjetom da im ponudimo nešto', tumači Ivanišević

Sirevi su najčešće spominjani kao autohtoni proizvod. Na slici sir iz Krasnog

POSJETILI SMO JEDNU MALU FARMU U NJEMAČKOJ ZANIMLJIVU PO REDUCIRANOJ OBRADI TLA I TOVU BIKOVA U ŠTALI STAROJ 250 GODINA

Herman već 15 godina zemlju pooraio nije

Zanimljivo je da vlasnik ima 60 godina i sam radi na cijelom imanju. Supruga mu je učiteljica, a imaju dva sina koji nisu zainteresirani za bavljenjem poljoprivredom. On sam radi 60 ha oranica.

Što je to veliko, a što malo gospodarstvo? Ni danas nismo sigurni, ali smo nekako mišljenja da samo onaj s 500 krava, ili pak tisuću hektara zaslužuje da ga se zove velikim. U našim putovanjima po Njemačkoj nailazili smo i na velike i male. No, ipak je nekako najviše onih s 50 hektara krava i pripadajuće zemlje. U principu, nekako idealno gospodarstvo je da na njemu rade samo supružnici. Jedno takvo imanje smo posjetili na sjeveru Njemačke u blizini grada Osnabrucka.

To je bilo gospodarstvo Hermana Helmicha. Zanimljivo je da vlasnik ima 60 godina i sam radi na cijelom imanju. Supruga mu je učiteljica, a imaju dva sina koji nisu zainteresirani za bavljenjem poljoprivredom. On sam radi 60 ha oranica. No, prilično je za naše prilike razuman u trošenju i pažljiv u nepotrebnim ulaganjima. Inače smo često vidjeli kod Nijemaca da ne kupuje uludo mehanizaciju. Koriste je u okviru strojnih prstenova, ili pak iznajmljuju rad i strojeve. Često je slučaj da i razmjenjuju radove. Tako Herman primjerice nema prskalicu i kombajn. Zaštitu i vršenje prepušta drugima. Kombajniranje plaća uslužno, dok se prskalicom služi zamjenom. Njegov kolega mu obavi zaštitu, a on mu zauzvrat njive obrađi gruberom. Posjeduje

Pored ovog Agrotрона posjeduje jednog novog Massey Fergusona i jednog starog traktora za rad oko štale

još i 20 ha travnjaka i 15 ha šuma. Obrada zemlje je na njegovu imanju reducirana, te radi s gruberima. Već 15 godina nije pooraio svoju zemlju. Zašto smo baš njega posjetili. Obzirom da smo bili gosti tvrtke Amazone, on s njima ima dogovor da njegovo imanje bude u sklopu svake posjete ovoj tvornici. Tako su tu farmu posjetili poljoprivrednici iz većeg dijela Europe. Kako Amazone posljednjih godina agresivno nastupa na tržištu Rusije, najčešći gosti su upravo stanovnici te ogromne zemlje. Na njegovoj njivi „Amazone“ radi pokuse za reduciranu obradu, i on je zadovoljan prinosima. Dio uroda pšenice daje u mlin, a oni njemu svoje proizvode, prvenstveno stočnu hranu. Hranidba, odnosno tov junadi je u najvećem postotku silažom kukuruza koju, ovisno o godini, radi na minimalno 12 hektara, a najčešće na 14. Nama se po-

sebice svidjela njegova stara štala u kojoj tovi bikove. Štala je stara 250 godina, i trenutno u njoj ima 90 bikova. Nabavlja ih u Bavarskoj sa 170 kg. težine i tovi do 750 kg. Tele plaća 670 eura po komadu. Tov traje približno 15, 16 mjeseci. Na kraju za utovljenog bika dobije 3,40 eura po jednom kilogramu. Kada, kako on kaže,

Prekrasna i idilična kuća naslonjena je na samu štalu

Silaža cijele stabljike i klipa kukuruza za tov junadi

Ovaj Massey Ferguson zadužen je doslovce za sve. I za rad u štali, u šumi i na polju

na kraju uzme papir i olovku, zaradio je čistaka po biku 150 Eura. Dakle, može računati na čistih 13.500 eura po turnusu. Od države dobije godišnju potporu za čitavo gospodarstvo od 40.000 Eura. Ispričao nam je i kako kod njih funkcionira poljoprivredna savjetodavna službu. Godišnje ju plaća 350 Eura, i ona mu za uzvrat šalje literaturu i materijale. Po pozivu ga obilaze u trajanju od jedan sat mjesečno, a sve preko toga plaća dodatno. Obilaskom ovoga idiličnog imanja doista se ima osjećaj blagostanja i mirnoće. Srećemo i prikolicu za konje obzirom da je her Herman bio nekada jokey. Sve što može što se tiče energije rješava drvima, jer posjedovanjem šume ima i nekakav ipak stalni priljev drvene mase.

Tekst i snimci: **Damir RUKOVANJSKI**

Ova je štala stara 250 godina i odlično služi svojoj svrsi

Tovi bikove simentalске pasmine

Simentalac je najčešće toвно govedo u Njemačkoj. Tovi se do starosti 15-16 mjeseci, a osnova hranidbe je silaža stabljike, zrna i klipa kukuruza

Herman Helmich sam radi na cijelom imanju

Šljaker u smokingu

Nakon obiteljskog izleta, vađenjem tri stražnja pojedinačna sjedala, Berlingo se pretvara u kombi zapremine tri kubična metra tertnog prostora!

Godina 1996. obilježila je Citroenovom novo dijete, a novi model koji je napustio tvornicu nazvan je „Berlingo“. Nakon trinaest godina Berlingo i dalje služi istoj svrsi koja mu je namijenjena. Prvi facelifting doživio je 2003. godine i zadržan je do prošle godine, kada je u Citroenu odlučeno da je vrijeme za novo zatezanje bora. Njegov inovativni karakter osvojio je i pojedince i profesionalne korisnike te pridonio njegovom istinskom komercijalnom uspjehu. Neosporan je njegov vodeći položaj na tržištu, a u svijetu je prodano više od 1,760.000 primjeraka (osobnih i gospodarskih vozila) od njegovog lansiranja.

Kao i svaki novi Citroen, Berlingo je moderniji nego prethodnik. Promjene ovaj puta uključuju i gabarite samog auta, novi model je duži za 24 i širi za 8 centimetara, a njegov povećani međuosovinski razmak odaje veći i robusniji izgled. Berlingo Multispace tipičan je pripadnik vrste „križanaca“ monovolumena i kombija. Konture automobila jasno govore o njegovu podrijetlu, jer se stražnja i bočna klizna vrata otvaraju tipično kombijeovski, a kada se nađete u unutrašnjosti, vrlo brzo shvaćate da je Multispace zapravo šljaker u smokingu.

Pretvaranja dostavnih vozila u obiteljske monovolumene

Monovolumeni danas nisu toliko popularni kao nekad, ali još uvijek drže značajni dio tržišnog kolača. Razloga je mnogo, a jedan od najvažnijih je što, uz pravo prostranstvo slobodnog prostora za putnike i prtljagu, nisu znatno skuplji od uobičajenih kombi vozila. Testirali smo verziju Berlingo Multispace, najraskošnije opremljenu putničku verziju. Multispace je imao najbogatiji paket opreme i dovoljno je reći da ima sve potrebno, od klime natrag-naprijed,

do ESP-a rezerviranog za skuplja vozila i parking senzora. Dodatni manevarski prostor proizvođači su pronašli u pretvaranju dostavnih vozila u obiteljske monovolumene. Ovo je dobitna kombinacija za one kojima izgled i opremljenost automobila ne igra najvažniju ulogu pri kupnji, s obzirom na to da za puno manje novca mogu dobiti vozilo sposobno

pretinaca za odlaganje sitnica, koji se doslovno nalaze na sve strane.

Mnoštvo pretinaca sa svih strana

Berlingo je građen na platformi C4 Picassa, što se baš i ne osjeti u vožnji. Zbog poprilično visokog težišta i oveće mase (1.400 kilograma), automobil nije stvoren za jurnjavu, iako smo mi vozili

za obnašanje svih dužnosti obiteljskog monovolumena, uz dodatnu mogućnost njegove uporabe u gospodarske svrhe.

Materijali su robusni, dizajn jednostavan, a ergonomija odlična. Kako i dolikuje jednom transporteru, u Berlingu je vrlo udobno, mjesta je dovoljno i za dvometraše, a neće manjkati ni prostora za prtljagu. Sa svim sjedalima u upotrebi, Berlingo Multispace nudi 675 litara prtljažnog prostora, dok će preklapanje sjedala povećati zapremninu na čak 3.000 litara. Oduševljava i količina praktičnih

autocestom 170 km na sat bez ikakvih problema, ali puni tereta i bez vjetra, no motor je tada gutao više od 18 litara. Peterostupanjskom mjenjaču dobro bi došla šesta brzina, što bi stišalo buku u kabini. Kočnice svoj posao obavljaju više nego dobro.

Serijski na svakom boku su klizna vrata koja olakšavaju ulazak i izlazak putnika osobito na uskom parkiralištu. Stražnja vrata se odižu, ali su jako dugačka, što zahtjeva puno prostora iza vozila ako ih želite otvoriti i pristupiti

prtljazi. Istovremeno su odlična zaštita od kiše, a stražnje staklo može se samostalno otvoriti prema gore, što olakšava pristup prtljažniku ako nema mjesta za otvaranje petih vrata. Multispace nudi obilje pretinaca. Na raspolaganju je čak 170 litara dodatnih pretinaca – ispred vjetrobrana, 2 pretinca na podu ispod nogu stražnjih putnika, dvije ladice ispod prednjih sjedala, te velika polica s poklopcem ispod krova iznad stražnjeg prtljažnika.

Euro NCAP dao četiri zvjezdice

Berlingo Multispace na Euro NCAP-ovim testovima sigurnosti prošao je gotovo isto kao C4 Picasso - četiri zvjezdice za odrasle i najmlađe putnike te dvije za prolaznike.

Vožnja je lagana i vrlo stabilna čemu pridonosi veći razmak između kotača po širini i dužini te novi Berlingo ima bolje vozne osobine od prethodnika. Vožnja po zavojitim cestama i brzi ulasci u zavoj za ovaj auto predstavljaju lak zalogaj, a naginjanje karoserije s obzirom na

gabarite je minimalno. Ukupan dojam o ovom modelu tjera osmijeh na lice: zgodan, udoban, solidnih performansi i prostoran. Obilje prostora i mnoštvo korisnih pretinaca, velik prtljažnik i komforan prijevoz lako malo širi nego je uobičajeno, postaje lagan zalogaj za prosječnog vozača i u gradskim vrevama, a naročito na otvorenoj cesti.

Modutop (Paket modularnost) donosi mnoštvo pretinaca i plastičnu oblogu na unutrašnjem krovu, 4 staklena krovna prozora, mrežu za teret, 3 nezavisna sjedala drugog reda, avio preklopivi stolići na poleđini prednjih naslona sjedala, 12V utičnicu, prijenosnu svjetiljku-bateriju u prtljažnom prostoru.

Dužina prtljažnika je 99 cm, s preklopljenim stražnjim sjedalima 134,3 cm, a najveća dužina 1,5 metar, dok je iskoristiva visina 105 cm, a širina čak 125 cm. To znači da se viljuškarom može ubaviti europaleta. Obujam prtljažnika ispod pokretne police je 675 litara, s preklopljenim stražnjim sjedalima obujam prtljažnika naraste na 1.350 litara, a ako se maknu sjedala drugog reda ima obujam od čak 3.000 litara.

Sve u svemu sjajno vozilo, ali skupo. Međutim po reklamama vidimo da se prodaje Berlingo već od 92.000 kuna. Za tu cijenu smatramo da dobijete puno radnog i putničkog prostora za svakodnevnu upotrebu.

Nenad Unukić

TEHNIČKE KARAKTERISTIKE

Motor: benzinski, redni, 4-cilindarski, hlađen tekućinom, ugrađen sprijeda poprijeko, DOHC, četiri ventila po cilindru

Obujam: 1587 cc

Provrt x hod: 78,5 x 82,0 mm

Snaga: 80 kW/110 KS pri 5750 o/min

Moment: 147 Nm pri 4000 o/min

Pogon: na prednje kotače

Mjenjač: ručni sa 5 stupnjeva

Ovjes: sprijeda neovisan, s poprečnim trokutastim ramenima, pseudo McPhersonove opružne noge, stabilizator: straga uzdužna ramena

Kočnice: sprijeda samoventilirani diskovi 283 mm, straga diskovi 268 mm, ABS

Gume: 195/60 R 15

Karoserija: kombi-limuzina, 5 vrata, 5 sjedala

Dimenzije: 438,0 x 211,2 x 185,2 cm

Osovinski razmak: 273,0 cm

Prtljažnik: 675/1350/3.000 litara

Masa/nosivost: 1425/600 kg

Spremnik goriva: 60 l

Krug okretanja: 12,0 m

Najveća brzina: 170 km/h

Ubrzanje 0-100 km/h: 13,8 s

Potrošnja: 10,8/6,8/8,2 l/100 km

Cijena: 17.550 €

Cijena testnog modela: 19.330 €

KONIKOM

NAJBOLJE ZA VAŠ DOM

Kupujte iz udobnosti svog naslonjača u web shopu!

BESPLATNA DOSTAVA
ZA KUPOVINU PREKO 200€
U WEB SHOPU KONIKOM.HR

KUPUJTE NOVOM KREDITNOM LINIJOM NA 12, 18 I 24 RATE

U SURADNJI S

HYPOGROUP ALPE ADRIA

www.konikom.hr

UVJETI PLAĆANJA

ČEKOV - do 12 rata
KARTICE - do 60 rata
SINJERALNI KREDITI - do 18 rata (bez kamata i jamača)
UMIROVLJENIČKI KREDITI - od 4 do 36 rata (bez kamata i jamača)
POTROŠAČKI KREDITI - do 24 rata

Rate kreditu su odjedinjene i izdane su bez naknade, kamata i anuitetnih troškova. Minimalni iznos za realizaciju kredita je 1000 kn.

KREDITNE KARTICE

NOTEBOOK ACER 5330 - 572625MN

acer 15.4" LCD 2GB RAM 250GB HDD

AKCIJA

Bluetooth

3.399 kn

TV LCD VISION 6 32-6831T

GRUNDIG made for you

- DVB-T digitalni tuner
- HDMI, YUV, PC ulaz
- SRS, PAT funkcija
- Hotel Mode + USB
- Glossy Black/Silver

2.899 kn

KUĆNO KINO LG HT303 SU

- 5.1 kućno kino snage 300W
- reprodukcija DivX, MP3, WMA, JPEG CD-Audio i DVD-Video formata i to s CD, DVD i USB medija
- DTS surround, Dolby Digital, Dolby Pro Logic II, Progressive Scan

899 kn

MOBILTEL SONY ERICSSON K770I

- ekran TFT, 256K boja, 240 x 320 piksela, 1,9 inča
- izvesnik 1000 x 20 polja, silka pozivatelja
- interni memorija 16 MB
- mem. kartica Memory Stick Micro, 256 MB kartica u paketu
- poruka SMS, MMS, E-mail...
- FM radio, RDS, Bluetooth, USB
- MP3 player MP3/AAC player, Video player MPEG4 player
- kamera 3.15 MP autofokus, video, LED bljeskalica
- web pretraživač WAP 2.0/HTML, HTML(NetFront), RSS feeds

1.299 kn

PC AMD ATHLON LE-1640, 20" LCD MONITOR

SUPER AKCIJA AMD Athlon LE-1640 250GB HDD 2GB RAM 20" LCD

2.599 kn

KAMERA PANASONIC SDR-H50EP

+ POKLON DODATNA BATERIJA

- hard disc 60 Gb
- 1CCD, 50x zoom
- SD recording
- Advanced OIS
- MPEG2 rec format
- 2.7" wide power LCD
- Quick start

2.299 kn

ELEKTRIČNO-PLINSKI ŠTEDNJAK SV 6013 GPNECS7

- boja: crna
- radna ploča: INOX
- el. višesistemska pećnica
- 3 plinska plamenika
- 1 električna ploča
- ručno paljenje el. tikrom
- ladica

2.399 kn

PERILICA RUBLJA INDESIT WIL 105

ENERGETSKI RAZRED A

- kapacitet 1-5 kg
- 1000 okra/min
- broj programa 16
- odgoda početka
- pranja vune, svile i zastora
- auto. kontrola razine vode
- Višid: 85x59.5x53.5 cm

1.990 kn

Vučeni atomizeri Hardi od 1000, 1500 ili 2000 litara, sa ili bez usmjerivača

Detalje o programu Hardi atomizera pogledajte na našim internet stranicama ili zatražite informacije putem telefona 01/20 12 851

www.findri.hr

PIONEER

PIONEER
A DUPONT COMPANY

Nova generacija Pioneer hibrida kukuruza

PR37N01

FAO 410 - CRM 98

Zuban

Novi hibrid sa visokim potencijalom prinosa i vrlo brzim otpuštanjem vlage iz zrna. Stabljika viša sa nisko nasadenim klipom. Zrno u tipu zubana ali visoke apsolutne mase. Otpornost na sušu je vrlo dobra. Hibrid prilagođen na razne uvjete uzgoja, ali najbolje rezultate daje na dobrim tlima i u regijama visokog potencijala rodnosti. Odlično reagira na stresne uvjete u nicanju.

Tehnologija koja daje više!®

© Zaštitni znak registriran ili primijenjen u državama svijeta od strane: Pioneer Hi-Bred International, Inc.; Des Moines, Iowa, USA

ORO INTERNATIONAL d.o.o.

tractor company

10 340 VRBOVEC, Luka 345

prodaja

Tel: 01/2795-131

prodajni savjetnici:

091/6183-006

091/6183-005

091/6183-004

**PRESTIŽ JE VAŠ IZBOR
- IZABERITE JOS DANAS**

**NAJNOVIJI MODEL III. GENERACIJE
- VIŠE OPREME I POVOLJNIJE CIJENE**

MASSEY FERGUSON

**AKCIJA SE NASTAVLJA
MF 5465 120/130 KS**

Povoljni brzi krediti, bez jamaca,
bez učešća, bez hipoteke,
bez puno papira, do 10 godina

Servisna služba
i rezervni dijelovi
tel. 01/2795-142